

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ
(Karnataka Agriculture Price Commission)

ರಾಠಿ, ಜೋಳ, ಭತ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಉತ್ಪಾದನೆ - ಖಾತ್ರಿ ಬೆಲೆ -
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣೆ - ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ - ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ

“ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಅನ್ನಸೂರ್ಣ ಯೋಜನೆ”

ರೂಪಿಸಿ 2021-22ರ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಿ
ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ವಿಶೇಷ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ನವೆಂಬರ್-2020

ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣ,
ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560001

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು

1.	ಶ್ರೀ ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಎಂ.ಎ (ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ), ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ.	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2.	ಡಾ.ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಕಪ್ಪಿ, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು
3.	ಶ್ರೀ.ತುಷಾರ್ ಲಿಲಿನಾಥ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು
4.	ಶ್ರೀ.ಬ್ರಜೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ದೀಕ್ಷಿತ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಆಯುಕ್ತರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
5.	ಡಾ.ಶಮ್ಲಾ ಇಕ್ಬಾಲ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಆಯುಕ್ತರು, ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ.	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
6.	ಶ್ರೀ.ಕಲಿಗೌಡ, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
7.	ಶ್ರೀ.ಬಿ.ವೆಂಕಟೇಶ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
8.	ಶ್ರೀ. ಬಿ.ವೈ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
9.	ಡಾ. ಎನ್. ವಿ. ಕಮಲ, ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
10.	ಶ್ರೀಮತಿ.ಉಷಾ, ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕಾರ್ಯ ತಂಡ

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು

ಶ್ರೀ. ನಿರಂಜನ್ ಐತಾಳ್

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು

ಡಾ. ಜನಾರ್ಧನ ಕೆ.ಎಸ್.

ಕುಮಾಲಿ ನಿಶಿತಾ ಕೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಸೂರ

ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ

ಶ್ರೀ.ಎಂ.ಎನ್.ಆನಂದ ಕುಮಾರ್ (ಪ್ರ.ದ.ಸ)

ಶ್ರೀ.ಸಂದೀಪ್ ಆರ್. (ಸಹಾಯಕರು)

ಶ್ರೀ.ಚನ್ನಬಸವ ಎಂ (ಸಹಾಯಕರು)

ಕುಮಾಲಿ.ಎಂ.ಚಂಪಕಲಾ(ಬೆರಳಚ್ಚುಗಾರರು)

ಶ್ರೀ. ವಿಶ್ವನಾಥ (ವಾಹನ ಚಾಲಕರು)

ಶ್ರೀ. ಡಿ.ಜಿ. ಶಂಕರ್ ('ಡಿ' ಗ್ರೂಪ್ ನೌಕರರು)

ಮುನ್ನುಡಿ

ಭಾರತವು ವಿಶಿಷ್ಟ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮಣ್ಣು ಹವಾಗುಣ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭಾಷೆ, ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ನುಡಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.70 ರಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನಾಧರಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ 10 ಕೃಷಿ ವಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಮುಂತಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರಲ್ಲದೇ ಬೇಕೆಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಗರಿ, ಕಡಲೆ, ಹೆಸರುಕಾಳು, ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಂಗಾ, ಕುಸುಬೆ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಸೋಯಾಬನ್, ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಗು, ಅಡಕೆ, ಹಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾವು, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಬಾಳೆ, ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಮೊಮೊ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆಗಳನ್ನು, ಸಂಬಾರು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ, ಅರಿಶಿನ, ಮೆಣಸು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಮತ್ತು ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ, ಜೋಳದ ಅನ್ನ, ಜೋಳದ ಮುದ್ದೆ, ಜೋಳದ ಅಂಬಲಿ ಅದೇ ರೀತಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ, ರಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ, ರಾಗಿ ಗಂಜಿ, ರಾಗಿ ಅಂಬಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಕ್ಕಿಯು ಸಹಾ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಕಿಗೆ ಹೊಲಸಿದಾಗ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಸತ್ವಯುಕ್ತ - ವಿಷಮುಕ್ತ ಧಾನ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಾದ ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಕಡಿಮೆ ಇಳುವರಿ, ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು, ಏರುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ, ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೋಲಾರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಮೈಸೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ), ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಇಜಾಸುರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ರೈತರು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತಳಿ ತಜ್ಞರು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ತಜ್ಞರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲಾಖೆ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಋದ್ದಾಗಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ರೈತರಿಂದ ಬಂದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವರದಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಭತ್ತ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಭತ್ತ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ “ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಅನ್ನಸೂರ್ಣ ಯೋಜನೆ” ರೂಪಿಸಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿ, ಖರೀದಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕ

ಭದ್ರತೆ, ರೈತ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಕಾಯ್ದೆ 2013ರ ಅನುಸಾರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಖರೀದಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಲಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲ ಸಡೆದು ವಿತರಿಸುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಹಣಕಾಸಿನ ಹೊರೆಯು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಈ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ ಸಂಸದರು ಹಾಗೂ ಶಾಸಕರು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಅರಗ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರರವರು, ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಯುಕ್ತರು, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ, ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಆಯುಕ್ತರು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ, ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರುಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ ರೈತರು, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕೇತರ ನಿಬ್ಬಂದಿಯವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಪ್ಲಸ್ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ.ಪಿ.ಕೆ.ಪ್ರಭಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನವೆಂಬರ್ 2020
ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ.ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ.

ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಭತ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಖಾತರಿ ಬೆಲೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣೆ, ಆಹಾರ
ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ
“ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಅನ್ನಸೂರ್ಣ ಯೋಜನೆ” ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ವಿಶ್ವದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ 70 ರಷ್ಟು ಜನ ಬಡವರಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಇವರು ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ, ಮಣ್ಣು ಸವಕಳಿ ಮುಂತಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪರೀತಗಳಿಗೆ ಇವರೇ ಮೊದಲು ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ:

ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮೊದಲ ತೊಡಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಮಾನವ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದವರು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೂ ಇದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ ರಾಜ್ಯದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಯನ್ವಯ 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ದೇಶವನ್ನು “ಆತ್ಮ ನಿರ್ಭರ” “ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ” ಮತ್ತು “ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಕರ್ನಾಟಕ” ಮಾಡುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಬೇಕಾಗುವ ಆಹಾರ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣ ಮಟ್ಟ ದೇಶದ ನಾಗರಿಕರ ಮೂಲ ಹಕ್ಕು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆ:

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆ 2013ರನ್ನು (NFSA 2013) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಇದರನ್ವಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ನಾಗರಿಕರ ಮೂಲ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ವಯ ದೇಶದ ಶೇ 75 ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಶೇ 50 ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಇವರಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪಡಿತರ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ

ಯೋಜನೆಯು ದೇಶದ 81.35 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ತಲುಪುವ ಗುರಿಯಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ಸುಮಾರು 80 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಲುಪಿರುತ್ತದೆ. ಬಡ ಜನರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಗುರಿ ತಲುಪಲು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅದೇಲೀತಿ, ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದವರನ್ನು ಹಾಗೂ ವಲಸೆ ಹೋದವರನ್ನು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಬಿಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 2021ಕ್ಕೆ 7.20 ಕೋಟಿ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 3.14 ಕೋಟಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 4.06 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರೀಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆಯು 2020ಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅಂಕಿಅಂಶದಂತೆ AAYಗೆ 46.65 ಲಕ್ಷ NPHHಗೆ 388.31 ಲಕ್ಷ ಹಾಗೂ PHH ಗೆ 73.96 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಒಟ್ಟು 508.92 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ/ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ 5 ಕೆ.ಜಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ಯಾಲೋರಿ ಸೇವನೆ, ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯನುಸಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸರಾಸರಿ ಕ್ಯಾಲೋರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬರ ಎದುರಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕ ನಿವಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಆದ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. AAY ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 35 ಕೆ.ಜಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ, NPHH ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ 10 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ PHH ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ 5 ಕೆ.ಜಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ 2 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿ ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ AAY, PHH ಹಾಗೂ NPHH ಯೋಜನೆಯಡಿ 5.10 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 30.38 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು PHH ಯೋಜನೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 2 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ. 2019ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಮಹಾಮಾರಿ ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಪಡಿತರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಕೂಡ ವಿತರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

AAV ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಡ್ ದಾರರಿಗೆ 35 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿ ವಿತರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, 10.93 ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಡ್‌ದಾರರಿಗೆ 0.38 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. AAV ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೇವಲ 5 ಕಾರ್ಡ್‌ದಾರರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

PHH ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ 5 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿ ಬದಲಾಗಿ 3 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ 2 ಕೆ.ಜಿ ರಾಗಿ/ಜೋಳ ಲಭ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 2 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. PHH ಯೋಜನೆಯಡಿ 3.89 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿದ್ದು, 3.60 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಹಾಗೂ 0.29 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. NFSAಯೋಜನೆಯಡಿ AAV ಮತ್ತು PHH ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 4.06 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳು	ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ/ ವರ್ಷ			
	ಅಕ್ಕಿ (ಭತ್ತ)	ಜೋಳ	ರಾಗಿ	ಒಟ್ಟು
PHH	14.69(21.89)	4.08	4.53	23.29
AAV	2.87(4.28)	0.93	0.78	4.58
NPHH	1.68(2.50)	0.39	0.43	2.51
ಒಟ್ಟು	19.24(28.67)	5.40	5.74	30.38

NPHH ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಡ್‌ದಾರರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಿದ್ದರೆ 5 ಕೆ.ಜಿ ಹಾಗೂ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದರೆ ಗರಿಷ್ಠ 10 ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು 21 ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಡ್‌ದಾರರಿದ್ದು, 0.21 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆ ನಿಯಮಾವಳಿ ಅನುಸಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇ.75 ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಲಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ 5 ಕೆ.ಜಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು PHH ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 3.89 ಕೋಟಿ PHHಫಲಾನುಭವಿಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ 3.60 ಕೋಟಿ ಕೇಂದ್ರದ NFSA ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮಿಕ್ಕುಳಿದ 29.35 ಲಕ್ಷ PHH ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು PHH ಯೋಜನೆಯಡಿ 7ಕೆ.ಜಿ (5+2ಕೆ.ಜಿ) ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 0.2 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ:

ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 39.70 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳು ಪಡಿತರ ಮೂಲಕ ವಿತರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ, ಒಟ್ಟು 5.10 ಕೋಟಿ ಜನರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ AAY ಮತ್ತು PHH ಯೋಜನೆಗಳು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ NFSA ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. NPHH ಹಾಗೂ PHH ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕುಳದ 29.35 ಲಕ್ಷ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 30.18 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು (ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ರೂ.3, ಗೋಧಿ ರೂ.2 ಮತ್ತು ರಾಗಿ/ಜೋಳ ರೂ.1 ರಂತೆ) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉಳಿದ 9.52 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.30 ರಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಆಹಾರ ನಿಗಮದಿಂದ ಖರೀದಿಮಾಡಿ ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ. 2020ರ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 7 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಂಡಳಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಅನ್ವಯ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯ 400 ಗ್ರಾಂ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ 85 ಗ್ರಾಂ ಮತ್ತು 10 ಗ್ರಾಂ ಅಡಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೇವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಜನರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಆಯಾ ಭಾಗದ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಶೇ 50 ರಿಂದ 60 ರಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ಬಳಕೆ, ಶೇ 30 ರಿಂದ 40 ರಷ್ಟು ರಾಗಿ/ಜೋಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಶೇ 5 ರಿಂದ 10 ರಷ್ಟು ಬೇಳೆಕಾಳು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೋಳವನ್ನು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಗಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸುಬಲಕ್ಕಿಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಬಳಕೆಯು ಪಡಿತರ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರದಿದ್ದರೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೋಳ/ರಾಗಿ/ಬೇಳೆಕಾಳು ಖರೀದಿಸಲು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪಡಿತರ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆಗೆ ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹಾಗೂ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಲು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ / ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಕ್ಕಿ/ರಾಗಿ/ಜೋಳದ ಜೊತೆಗೆ ತರಕಾರಿ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ, ಹಾಲು, ಎಣ್ಣೆ, ಸಕ್ಕರೆ/ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪಟ್ಟಿ: 1.ಸರಾಸರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ / ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬ ಬಳಸುವ ಆಹಾರ (ಗ್ರಾಂ/cu/ದಿನ)

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಪ್ರಮಾಣ	ಧಾನ್ಯಗಳು	ಬೇಳೆಕಾಳು	ಹಸಿರು ಸೂಪ್ಪು	ಇತರೆ ತರಕಾರಿ	ಗಡ್ಡೆ ಗಣಿಸು	ಹಾಲು	ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬು	ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ
Recommended Dietary Allowance (RDA)	460	40	40	60	50	150	20	30
2012 (ಸರಾಸರಿ)	420	40	13	27	31	79	14	20
ಕೊರತೆ	40	-	27	23	19	71	6	10

ಮೂಲ:National Nutrition Monitoring Bureau - 2012

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ 3 ಕೆಜಿಯಂತೆ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ 5 ಕೆಜಿಯಂತೆ ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಜೋಳ ಬಳಸುವ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 2 ಕೆಜಿಯಂತೆ ಜೋಳ ವಿತರಿಸುವುದು, ರಾಗಿ ಬಳಸುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 2 ಕೆಜಿಯಂತೆ ರಾಗಿ ವಿತರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಲ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವಂತೆ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ 2 ಕೆಜಿಯಂತೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಖರೀದಿ

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 1.92 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ರಾಗಿ, 0.61 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಭತ್ತ (0.04 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ) ಹಾಗೂ 0.09 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಜೋಳವನ್ನು ಅಂದಾಜು ರೂ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ 40 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ 30 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ 10 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಜೋಳ ಹಾಗೂ ರಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ FCI ದರವಾದ ಪ್ರತಿ ಕೆ.ಜಿಗೆ ರೂ.30 ರಂತೆ ಒಟ್ಟು 12 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, 12 ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಮೌಲ್ಯದ ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಶೇ.8 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲಾಗಿದ್ದು, ಮಿಕ್ಕುಳಿದ ಶೇ.92 ರಷ್ಟು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವಷ್ಟು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಲಿದೆ.

ಯಶಸ್ವಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ

ರಾಜ್ಯದ ಅಸಮರ್ಪಕ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ರೈತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ವಿ ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲಾಗುವ ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲು ವಿಫಲವಾದ ಅವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಭರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಕಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನ ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭತ್ತದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರ ಹಾಗೂ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸುಮಾರು ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.700 ಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲಾಗುವ ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣ 50 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.35 ಸಾವಿರಗಳಷ್ಟು ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣ 100 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ರೂ.70 ಸಾವಿರ ಲಾಭ ರೈತರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆ ಇಲ್ಲದೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.800 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಪ್ರತಿ ರೈತರಿಂದ 50 ಅಥವಾ 100 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಖರೀದಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ.40 ಸಾವಿರ ಹಾಗೂ ರೂ.80 ಸಾವಿರ ಗಳಷ್ಟು ಲಾಭ ನೇರವಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಹೊರೆ ಇಲ್ಲದೆ ವರ್ಗಾಹಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆ ನಿರ್ವಹಣೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ 39.70 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ 28.56 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ (42.56 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಭತ್ತ), 5.4 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಜೋಳ ಹಾಗೂ 5.74 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ರಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದು, ಪಡಿತರತೇರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ 14.57 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ 11.09 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ (16.52 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಭತ್ತ), 1.81 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಜೋಳ ಹಾಗೂ 1.67 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ರಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 54.27 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ 39.65 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ (59.08 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಭತ್ತ), 7.21 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಜೋಳ ಹಾಗೂ 7.41 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ರಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ 54.27 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯಲು 13.83 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 4.15 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜೋಳದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಹಾಗೂ 6.96 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ರಾಗಿ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು 24.94 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 2019-20 ಹಾಗೂ 2020-21 (ಅಂದಾಜು) ರ ಅಂಕಿ ಅಂಶದಂತೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 12.84 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಹಾಗೂ 12.77 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್, ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ 13.83 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಅಂದಾಜು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಕೊರತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭತ್ತ / ಅಕ್ಕಿಯ ಆಯಾತ ನಿಯಾತಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಡಿತರ ಹಾಗೂ ಪಡಿತರೇತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಜೋಳ ಹಾಗೂ ರಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 4.15 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹಾಗೂ 6.96 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಜೋಳದಲ್ಲಿ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪಡಿತರ ಹಾಗೂ ಪಡಿತರೇತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವಷ್ಟು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಾದ ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲು ಕಾರ್ಯ ಸೂಚಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡ ಅತ್ಯವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲಿದೆ.

ವೆಳೆ	PDS (ಕೇಂದ್ರ)	PDS (ರಾಜ್ಯ)	ಒಟ್ಟು	ಪಡಿತರೇತರ	ಮಹಾ ಒಟ್ಟು	ಅವಶ್ಯಕ ವಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್)		ಪ್ರಸ್ತುತ ಉತ್ಪಾದನೆ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)		ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂ./ ಹೆಕ್ಟೇರ್)
							2019-20	2020-21	2019-20	2020-21	
ಅಕ್ಕಿ	19.24 (28.67)	9.32 (13.89)	28.56 (42.56)	11.09 (16.52)	39.65 (59.08)	13.83	12.84	12.77	55.77	61.82	42.72 (63.65)
ಜೋಳ	5.4	-	5.4	1.81	7.21	4.15	9.11	10.45	11.26	12.32	17.31
ರಾಗಿ	5.74	-	5.74	1.67	7.41	6.96	6.61	7.41	11.43	13.32	10.64
ಒಟ್ಟು	30.38	9.32	39.7	14.57	54.27	24.94	28.56	30.63	78.46	87.46	

ಖರೀದಿ ನೀತಿ

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಕೆ.ಜಿಗೆ ರೂಮೂರರಂತೆ ಹಾಗೂ ಜೋಳ ಮತ್ತು ರಾಗಿಗೆ ತಲಾ ರೂ. ಒಂದರಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸದರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಭರಿಸಿ ಪಡಿತರದಾರರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರದ NFSA ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ವಿತರಿಸಲಾಗುವ ಐದು ಕೆ.ಜಿ ಅಕ್ಕಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಮೂರು ಕೆ.ಜಿ

ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನಯ ಜೋಳ, ರಾಗಿ ತಲಾ ಎರಡು ಕೆ.ಜಿ ವಿತರಿಸಿದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜು ರೂ.200 ಕೋಟಿ ಲಾಭವಾಗಲಿದೆ.

ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ:

ರಾಜ್ಯದ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸದರಿ ಏಕದಳಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೋಳಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಏಕದಳಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಮುಖಾಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ರೈತ ಸಿಲಿ, ಕರಾವಳಿ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನ್ವಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ಒದಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ:

1. ರೈತ ಸಿಲಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಿಲಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ರೂ:10,000/- ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳ ಸಹ ಸಿಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಭತ್ತ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.

ಬೆಲೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳು:

ರಾಜ್ಯದ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬೆಲೆ ನೀಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿತ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯು ರಾಗಿಗೆ ರೂ.3295 ಇದ್ದು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ರೂ.500ರಂತೆ ಹಾಗೂ ಜೋಳಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿತ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಾದ ರೂ.2650/ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಅತೀ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ರೂ.1000 ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತ "ಅನ್ನಸೂರ್ಣ ಯೋಜನೆ" ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜನಪರ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ದೊರಕಿಸಿದಂತಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಕಾಯ್ದೆ ಅನುಸಾರ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಖರೀದಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಭತ್ತವನ್ನು (ಕುಸುಬಲಕ್ತಿ) ಕೇಂದ್ರದ ಸೂಲ್‌ಗೆ ಖರೀದಿಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಸುಮಾರು ರೂ:200 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ರಾಗಿ/ಜೋಳ/ಭತ್ತವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸೂರ್ಣ ಅಕ್ಕಿಯ ಬದಲಾಗಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.
- ರೈತರು ಬೆಳೆಯುವ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳವನ್ನು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸುವುದರಿಂದ, ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸೂರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಭತ್ತ (ಕುಸುಬಲಕ್ತಿ) ಸರಬರಾಜಿನಿಂದ ಸೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿತರಣಾ ಗುರಿಯಿಂದಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವಿಧ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಭತ್ತ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಅನುಬಂಧಗಳು

ನೋಂದಣಿ - 1

ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ರವರಿಂದ
ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ರವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದ
ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪತ್ರ (ಕರಡು)

<><><>

ಅಸಪ ಸಂಖ್ಯೆ: ಆಸಾಂನಿ/25/ಕೃ.ಅಂ.ಅಂ/ಕೃ.ಬೆ.ಆ/2019-20

ದಿನಾಂಕ: 11.12.2019

ಮಾನ್ಯರ,

17030

ವಿಷಯ: ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ
ಕುರಿತು

ಉಲ್ಲೇಖ: 1. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: ಕಕೃಬೆಆ/2019-20,
ದಿನಾಂಕ: 16.11.2019.

2. ಸರ್ಕಾರದ ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: ಪಿಟಿಸಿ/45/2019-20,
ದಿನಾಂಕ: 25.11.2019.

*****

ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪಡಿತರ ಹಂಚಿಕೆ, ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಜೋಳ 6 ಲಕ್ಷ ಟನ್, ರಾಗಿ 6
ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಹಾಗೂ 24 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದು, ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಮತ್ತು
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲು
ಉಲ್ಲೇಖದ ಪತ್ರದಲ್ಲ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ 2016-17 ರಿಂದ 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ವರೆಗೆ 3 ವರ್ಷಗಳ
ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಬೆಳೆಗಳು ಬೆಳೆದಿರುವ ಸರಾಸರಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು
ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ
ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬೆಳೆ	2016-17	2017-18	2018-19	3 ವರ್ಷಗಳ ಸರಾಸರಿ	ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು/ಕಡಿಮೆ (ಕಾಲಂ 6-5)
1	2	3	4	5	6	7
ರಾಗಿ	5.76	7.28	5.15	6.06	4.00	2.06
ಜೋಳ	8.34	9.94	8.77	9.02	4.00	5.02
ಫಲಿತ	9.42	7.38	10.37	9.05	10.00	-0.95

ಉತ್ಪಾದನೆ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬೆಳೆ	2016-17	2017-18	2018-19	3 ವರ್ಷಗಳ ಸರಾಸರಿ	ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ಉತ್ಪಾದನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು/ಕಡಿಮೆ (ಕಾಲಂ 6-5)
1	2	3	4	5	6	7
ರಾಗಿ	4.63	14.87	6.20	8.57	5.00	2.57
ಜೋಳ	7.13	11.07	7.71	8.64	6.00	2.64
ಫಲಿತ	39.15	31.83	44.16	38.38	24.00	1.71
				* (25.71)		

* ಫಲಿತದ ಉತ್ಪಾದನೆ 38.38 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅನ್ನು ಅಕ್ಕಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರೆ 25.71 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ತಃಖ್ತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಜೋಳ ಮತ್ತು ರಾಗಿ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗಿಂತ ಈಗಾಗಲೇ ಅಧಿಕವಾದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಭತ್ತ ಬೆಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 10 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ 24 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಕೇವಲ 9.05 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ 25.71 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಅಕ್ಕಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರುವುದು ಸಹ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದುವರೆದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಕೋರಿ 5 ವರ್ಷಗಳ ಇಳುವರಿ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾವರು ಇಳುವರಿಯ ನಕ್ಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ರವರಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಉಲ್ಲೇಖ (2)ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. (ಪ್ರತಿ ಲಗತ್ತಿಸಿದೆ)

2016-17ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನ ವರೆಗೆ ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹಾಗೂ ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅನುಬಂಧ-1 ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾ, ಈ ಕುರಿತು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರೀಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲು ಕೋರಲಾಗಿದೆ.

ಗೌರವಗಳೊಂದಿಗೆ.

ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ

ಗೆ.

97 ಶ್ರೀ ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ,
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ,
ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಛೇರಿ, ಕುರ್ನೂರು,
ನಂ. 1, ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು.

HARSH GUPTA, IAS

ಅನುಬಂಧ-೩

ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು
ಗ್ರಾಹಕರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ

ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : ೨೨೨೬೨೦೫

ದೂರವಾಣಿ : ಕಛೇರಿ : ೨೨೨೬೨೦೮೭

Fax : 22267205

Telephone (O) : 22262187

Commissioner
Food, Civil Supplies and
Consumer Affairs Department

ನಂ. ೮, ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ ರಸ್ತೆ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೨

No. 8, Cunningham Road

Bangalore - 560 052

E-mail : foodcomkar@gmail.com

ಅ.ಸ. ಸಂಖ್ಯೆ :

D.O. No. :

CFS/CS/MSP/10/2014-15

ದಿನಾಂಕ / Dated : .....

13-05-2014

Respected Sir,

Sub: Local procurement of food grains – reg.

1. The state requires about 3 lakh MT of food grains per month for Anna Bhagya scheme. The state has adopted the NFSA, 2013 from January 2014. Even as per the scale of issue under NFSA, 2013, viz., 5 kg per person per month, the state requires about 2.06lakh MT of food grains per month. . Half of this requirement should be ideally met out of rice and balance half from Ragi in south Karnataka and from rabi Jowar (including a mix of wheat and Bajra) in North Karnataka districts. As against this requirement, the state procures only about 1.5 lakh MT of food grains from farmers under MSP (mostly paddy) and about 1.5 lakh MT of rice under Levy. Very miniscule quantities of Ragi, Rabi Jowar and Wheat are procured under MSP. The total procurement of food grains is, therefore, sufficient to meet only a month of PDS requirements. The balance requirement is being met, at present, by FCI and from open market purchases. FCI supplies the food grains to the state by procuring the same in states like Punjab, Haryana etc., and then transporting it over long distances to the state. Hence, there is a huge scope for improving the local procurement of food grains from farmers which would not only provide assured market to the farmers of the state but would also lead to saving in transportation charges to the FCI. It would also help in providing the locally preferred food grains in the PDS like ragi, Jowar, Bajra and Wheat. Even the locally preferred variety of rice can be provided. Moreover, the locally procured food grains would be fresh as compared to food grains supplied by FCI.

2. The state is a DCP (decentralized procurement) state i.e., the state can procure locally on its own or through its agencies for the central pool requirement. The food grains for central pool are handed over to FCI, which generally hands over the same back to the state as GOI release under TPDS. The state has also taken a clarification from GOI that the state can procure under price support mechanism and keep the same for its own requirement. Therefore, in a nutshell the state can procure food grains under price support mechanism from farmers and keep the same for its own requirement or hand over the same to GOI for central pool. It is needless to mention here that GOI reimburses to the state, the cost of procurement of food grains handed over to central pool at the GOI approved MSP as base price. The bonus if any, announced by state on MSP has to be borne by state. But the state would have to bear the total cost of food grains if utilized for state pool.

3. The state produces about 30 lakh MT of rice per annum but this is mostly of superfine variety like Sona Masoori. The requirement of rice under PDS is also in range of 20 Lakh MT per annum. But the rice required for PDS should be of regular FAQ variety. Therefore, if the farmers can be motivated to grow local varieties of FAQ rice rather than super fine variety, lot of PDS requirement of rice can be met from the state itself. Similar is the case for Rabi Jowar, Ragi, Bajra and wheat. Though there is lot of requirement under PDS for such food grains, very less quantity are grown in the state.

4. The following suggestions are put forth for ensuring increased production of such food crops in state:

- a. Subsidy for seeds of Rabi Jowar, Ragi, Bajra, Wheat and local variety paddy (other than super fine variety like sona massori) should be increased to at least 50%.
- b. Subsidies for seeds of Maize and superfine variant paddy, should be stopped altogether.
- c. MSP should be declared well in advance (4 monthly prior to sowing season).
- d. 100% Insurance premium for these crops should be borne by the government.
- e. Levy should be imposed on the traders of these crops.
- f. PKPS- should be made as procurement points and on the same day amount should be paid to be farmers after the procurement.
- g. PKPS should act as input distributing centres. In case farmer wants fertilizer or seeds, he should be allowed to avail through PKPS or through RSKs.
- h. PKPS should be inter linked with RSKs for seed supply, either manually or electronically through web based system.
- i. Awareness camps for farmers should be organised well in advance to the sowing season.

Thanking you,

with regards,

Yours sincerely,

Shri Bharat Lal Meena, IAS
Principal Secretary to Government
Department of Agriculture
Bangalore

ದಿನಾಂಕ: 10.12.2019 ರಂದು ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ನಡವಳಿಗಳು

ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ದಿನಾಂಕ: 10.12.2019 ರಂದು ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ಇಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ರೈತಗೀತೆ, ನಾಡಗೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಹಾಗೂ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟು 137 ಜನ ರೈತರು ಹಾಗೂ 4 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ 40 ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ್, ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಸಮಾಜ, ಮೈಸೂರು ಇವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಹನುಮಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀ ಮಹೇಶ್, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಮಂಡಳಿ, ವಿಭಾಗೀಯ ಕಛೇರಿ, ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಡಾ|| ವಾಸುದೇವನ್, ಸಹ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ವಲಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಡ್ಯ ಇವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಡಾ|| ಎಂ. ಮಹಂತೇಶಪ್ಪ, ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಮೈಸೂರು ಇವರು ಸರ್ವರನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ನಂತರ ಶ್ರೀ ಹನುಮಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರು ರಾಗಿಯನ್ನು ಮಡಿಕೆಯಿಂದ ಸುರಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ 4 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇರುವುದರಿಂದ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿ ಊಟ ಹಾಗೂ ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಹಾಗೂ ಭತ್ತವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಸರ್ಕಾರವು ರೈತರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿ ಪೂರೈಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಭತ್ತ (ಗ್ರೇಡ್-ಎ) ಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ ರೂ.1835/- ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ರೂ.1815/- ಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಗಿ ಬೆಲೆಗೆ ರೂ.3150/- ಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಜೋಳಕ್ಕೆ ರೂ.2550/- ಹಾಗೂ ಬಿಳಿ ಜೋಳಕ್ಕೆ ರೂ.2570/- ಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ರೈತರು ಬೆಲೆದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಘೋಷಿಸಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಟಾಸ್ಕ್‌ಫೋರ್ಸ್ ಸಮಿತಿಯ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಸಹ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದರು.

ಡಾ|| ವಾಸುದೇವನ್, ಸಹ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ವಲಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಡ್ಯರವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1931 ರಿಂದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು, ಭತ್ತದಲ್ಲಿ 35 ತಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 4 ರಿಂದ 5 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಕಾವೇರಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬರುತ್ತದೆ. ವಾತಾವರಣದ ವೈಪರೀತ್ಯದಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ

ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ರೈತರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾಗಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ತಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು (2n, Iron) ಹೊಂದಿರುವ ತಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಬಿಳಿ ರಾಗಿ (KMR-340) ಎಂಬ ತಳಿಯು ಬೇಕರಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಕಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. MAH-14-5 ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ (ಹೈಬ್ರಿಡ್) ತಳಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋಟಿನ್ ಅಂಶ ಇರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಹಾಗೂ ಭತ್ತವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. ವಿ.ಸಿ.ಫಾರಂ ಕೃಷಿ ಮೇಳದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸೈನಿಕ ಹುಳು ಹತೋಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದವು ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್.ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದವು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ತಳಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಪಹಾರದ ನಂತರ, ಬನ್ನೂರು ನಾರಾಯಣರವರು ಮಾತನಾಡಿ ಕೆ.ಎಂ.ಎಫ್. ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ 15-20 ಕಿ.ಮೀ. ಒಳಗೆ ಭತ್ತದ ಖರೀದಿ ಕೇಂದ್ರ ತೆರೆದು, ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪೇಮೆಂಟ್ ಆಗಬೇಕು, ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಭತ್ತ 50 ಕೆ.ಜಿ. ಚೀಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ರೂ.20/- ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗ ರೂ.06/- ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಂತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾತನಾಡಿ, ರೈತ ಸಹಯೋಗವು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್‌ರವರ concept. ರಾಗಿ ಒಂದು ಸದೃಶ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ, ರಾಗಿ ತಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಚಾರವಾಗಬೇಕಿದೆ, ರಾಗಿ ಬೆಳೆಗೆ ಬರುವ ನೆಕ್‌ಬ್ಲಾಸ್ ರೋಗವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಬರೀ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡುವ ಬಗೆ, ಹಾಕುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಕಾಳು ಬಂದರೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಬೆಲೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಂತರ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ, ರಾಗಿ ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪಹಣಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು, ಪಹಣಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವವರು ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾಗ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬೆಳೆ ದೃಢೀಕರಣ ಮಾಡಿಸಿ ಆಧಾರ್ ನಂಬರನ್ನು ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು.

ನಂತರ ಶ್ರೀ ರವಿಕುಮಾರ್, ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ರಾಮನಗರರವರು ಮಾತನಾಡಿ, ನಾವು 4 ಖರೀದಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 1,14,000 ಹೆ. ರಾಗಿ ಪ್ರದೇಶವಿದ್ದು, 6000 ಹೆ. ಭತ್ತದ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. MR-1 & MR-2 ರಾಗಿ ತಳಿಯನ್ನು ಮಾಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಹೋದ ವರ್ಷ ನಾವು 1,20,000 ಕ್ವಿಂ. ರಾಗಿಯನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೂ ಈ ವರ್ಷ ನಾವು 1,45,000 ಕ್ವಿಂ. ರಾಗಿಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಾಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಯೂರಿಯಾ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ಮಾಡಲು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಂತರ ರೈತರು ಬ್ಯಾಂಕರ್ಸ್ ಸಭೆ ಮಾಡಿ, ರೈತರಿಗೂ ಅಡಮಾನ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ನಂತರ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ್, ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿಕ ಸಮಾಜ, ಮೈಸೂರು ಇವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುನಂದಮ್ಮ, ರೈತರು ಇವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಲು 1 ಕೋಟಿ

ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಬೇಕು ಎಂದರು. ನಂತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಭತ್ತ ತರಬೇಕು. ಹಾಪ್‌ಕಾಮ್‌ಗಳು ವಿಸ್ತಾರ ಆಗಬೇಕು. ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಜಾಗೃತಾ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಬೆಲೆ ಬರಬೇಕು.

ನಂತರ ಡಾ|| ಬಿ.ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಂಡ್ಯರವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಗಣ್ಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ರೈತರಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಮಾಧ್ಯಮದವರಿಗೆ ವಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ, ವಂದನಾರ್ಪಣೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರು.

**ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವ
ಕಾರ್ಯಗಾರದ ಸಭಾ ನಡವಳಿ.**

ಸ್ಥಳ: ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಸಿಬಿನ ಕೆರೆ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ

ದಿನಾಂಕ:16.12.2019

ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ: ಶ್ರೀಯುತ ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಉದ್ಘಾಟನೆ: ಶ್ರೀಯುತ ಆರಗ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರ, ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರ.

ಅತಿಥಿಗಳು: ಶ್ರೀಯುತ ಹಸಿರುಮನೆ ಮಹಾಬಲೇಶ್, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀಯುತ ಬಾಲೆಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಭಾಕರ್, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಸಮಾಜ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ.

ಶ್ರೀಯುತ ಡಾ. ಕಿರಣ್‌ಕುಮಾರ್, ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಶ್ರೀಯುತ ಡಾ. ರವಿಕುಮಾರ್, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ.

ಸ್ವಾಗತ: ಶ್ರೀಯುತ ಪಾಂಡು ಕೆ.ಹೆಚ್. ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು-1, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ವಿಭಾಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಜನನಾಯಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಕೃಷಿ ವಿತ್ತಾ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು, ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮದವರು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ರೈತರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಶ್ರೀಯುತ ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಾರದ ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.75 ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಜನರು ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇದರ ಹೆಚ್ಚುವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರ ಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವತ್ತ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀಯುತ ನರೇಂದ್ರ ಮೊದಲಿಯವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಸದ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 80 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಪಡಿತರ ವಿತರಣೆಗೆ ಬೇಕಿದ್ದು, 40 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಮಾತ್ರ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೊರತೆಯಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು.

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಚರ - ಸ್ಥಿರ ಮಟ್ಟ, ಅವಕಾಶ ಮಟ್ಟ & ನಿರ್ವಹಣಾ ಮಟ್ಟ ಈ ಗಾಲು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೂ ಹೊತ್ತಾಡ ಧನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉದ್ಘಾಟಕರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಆರಗ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರ, ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇವರು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಮುಂದುವರಿದು ಕೃಷಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 1-2 ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಕ ಬೆಳೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಕಾಡುಮನೆಗಳ ವಾಹಿನಿಯಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಇಳುವರಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಆದಾಯವು ಅಳಿಮುಖವಾಗಿದೆ. ರೈತರ ಮನುಕು ಉತ್ತಮವಾಗುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕೆ. ಶೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ನೇಪಾಳ ಮೇಲಣ ಮುಖಾಂತರ ಇಂಡೋನೇಷಿಯಾ ಅಡಿಕೆಯು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಈ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಮೆರೆದಿ ಎತ್ತಿಮಾಡುವರು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಾವಲಿಕೆ ಸಮಗ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಕ್ಸಾಂಪಲ್ ಆಗಲಿ ಎಂದು ರೂಪ ಸಮಿತಿಗೆ ಪ್ರವಾಸಮಾತೃಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀಯುತ ಬಾಲೆಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಭಾಕರ್, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಸಮಾಜ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ, ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶ್ರೀಯುತ ಆರಗ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರ ಸಮಾಜ ಈ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರೈತರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಈ ಕೃಷಿಯ

ದಿನಾಂಕ: 27.12.2019 ರಂದು ಶ್ರೀ ಹನಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಜೋಳವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ನಡವಳಿಗಳು

ದಿನಾಂಕ: 27.12.2019

ಸಮಯ: ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11.30 ಗಂಟೆ

ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಕೆ ಹಾಜರಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಪಟ್ಟಿ ಲಗತ್ತಿಸಿದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ವಿಜಯಪುರ ಇವರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಹನಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ ಯವರನ್ನು, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿಕ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್.ಪಾಟೀಲ ರವರನ್ನು, ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡೀನ್ ರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಬಿ.ಕಲಘಟಗಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ವಿಜಯಪುರ ಹಾಗೂ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ರೈತರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ನಂತರ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಳೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಜೋಳದ ಕ್ಷೇತ್ರಾವರಣ, ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯ ಸದೃಢ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು.

ನಂತರ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹನಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ ರವರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಅಥವಾ ಒಕ್ಕಲುತನ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು, ದೇಶದ ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಾದ ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರು ಹೇಳಿದ Anything can wait, but not Agriculture ಎಂಬ ಮಾತು ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಾದ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ Doubling of Farmers income ಎಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೃಷಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹಿನ್ನಡೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗಿನ ಯುವಕರು ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ? ಜೋಳ ಹಾಗೂ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಳವು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಒಂದು ಮೂಲ ಕಾರಣವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಹಾಗೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು, ಈಗಾಗಲೇ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆಯು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಹ ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದು, ರೈತರಿಗೆ ಜೋಳ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿರುವ ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದರು.

ನಂತರ ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯ ತಳಿ ವರ್ಧಕರು ಹಾಗೂ ಪಾಠ್ಯಾಪಕರಾದ ಡಾ. ಶ್ರೀಮತಿ ಜಿ.ಎಮ್.ಸಜ್ಜನರ ರವರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಒಣ ಬೇಸಾಯದ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮೇವು ಹಾಗೂ ಕಾಳಿನ ಬೆಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿಯ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಜೋಳ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ರೈತರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೃಷಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡೀನರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಬಿ.ಕಲಘಟಗಿ ಯವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ ಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ನೀರನ್ನು ಬೆಳೆಯ ಸಂದಿಗ್ಧ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಶೇ. 20-30 ರಷ್ಟು

ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ರೈತರು ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹಾಗೂ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯು ಒಣಬೇಸಾಯದ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ರವಿ ಸಜ್ಜನರ ಬಾಗಲಕೋಟ ಜಿಲ್ಲೆ, ಹುನಗುಂದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರೈತರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಜೋಳ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, 1. ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ 2. ಬಿತ್ತುವ ಮುಂಚೆಯೇ ದರ ನಿಗದಿ (Advance price forecasting) ಕುರಿತು ಎರಡು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದ್ದು, ಆ ಮಾಹಿತಿಯು ರೈತರಿಗೆ ತಲುಪಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಕಾರಣ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ Advance price forecasting ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು 4. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಕೊಪ್ಪ ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಸರಕೋಡ ರೈತರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, 1. ಜೋಳದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು, ಜೋಳದ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಜೋಳದಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತು ಜನರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು 2. ಜೋಳದ ರಾಶಿ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯಾಗಬೇಕು 3. ಜೋಳದ ಬೆಳೆಗೆ 6000/- ರೂ. ಗಳ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕು 4. ಜೋಳದ ಬೆಳೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ 10000 ರೂ. ಗಳ ಬೆಳೆಸಾಲ ನೀಡಬೇಕು. 5. ಜೋಳದ ಬೆಳೆಗೆ Scale of Finance ನ್ನು 5.00 ಲಕ್ಷ ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. 6. ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಪರಿಹಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು 7. ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 20 ರಿಂದ 25 ಕೆ.ಜಿ. ನೀಡಬೇಕು. 8. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು 500 ರೂ.ಗಳನ್ನು 700 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. 9. ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ರೈತನಿಂದ 10 ಕ್ಷಿಂ.ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ರೈತ ಬೆಳೆದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಖರೀದಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಕುಲಕರ್ಣಿ ವಿಜಯಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಡಗಲಿ ಗ್ರಾಮದ ರೈತ ಮುಖಂಡರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್.ಪಾಟೀಲ ಕೃಷಿಕ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ರೈತರು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯದೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ತಾಂತ್ರಕತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೊನೆಗೆ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹನಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ ರವರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಮೂಖಾಂತರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುವದೆಂದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಂದನಾರ್ಪಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತು.

ಸಹಿ/-

ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ವಿಜಯಪುರ

- 1) ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೆ.ಎ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕೆ.ಎ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೆ.ಎ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕಛೇರಿ
- 2) ಎಂ.ಕೆ.ನಿರ್ದೇಶಕರು ಜಾಗೃತರೂಪ ರವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕಛೇರಿ.
- 3) ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು 1 & 2 ರವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕಛೇರಿ.
- 4) ವಿಜಯ ಎಸ್.ಕೆ.ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕೆ.ಎ.ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕೆ.ಎ.ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕೆ.ಎ.ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕೆ.ಎ.ನಿರ್ದೇಶಕರು

 ಎಂ.ಕೆ.ನಿರ್ದೇಶಕರು
 ಕೆ.ಎ.ನಿರ್ದೇಶಕರು

Re-vamped National Food Security Mission (NFSM)

Operational Guidelines (Foodgrain Crops)

1. Introduction

1.1 The National Development Council (NDC) in its 53rd meeting held on 29th May, 2007 adopted a resolution to launch a Food Security Mission comprising rice, wheat and pulses to increase the annual production of rice by 10 million tonnes, wheat by 8 million tonnes and pulses by 2 million tonnes by the end of the Eleventh Plan (2011-12). Accordingly, a Centrally Sponsored Scheme, 'National Food Security Mission' (NFSM), was launched in October 2007. The Mission met with an overwhelming success and achieved the targeted additional production of rice, wheat and pulses. The Mission continued during 12th Five Year Plan with new targets of additional production of food grains of 25 million tonnes of food grains comprising of 10 million tonnes rice, 8 million tonnes of wheat, 4 million tonnes of pulses and 3 million tonnes of coarse cereals by the end of 12th Five Year Plan. Considering the experience and feedback received from the States major changes were made in approach, norms of financial assistance and programme implementation strategy which are reflected in the revised operational guidelines. Based on past experience and performance of 12th Plan, it has been decided to continue the programme beyond 12th plan i.e. 2017-18 to 2019-20, which is co-terminus with Fourteenth Finance Commission (FFC) period with new targets to achieve 13 million tonnes of additional foodgrains production comprising of Rice – 5 million tonnes, Wheat- 3 million tonnes, Pulses- 3 million tonnes and Coarse Cereals- 2 million tonnes by 2019-20.

1.2 The National Food Security Mission (NFSM), during the 12th Five Year Plan, had five components (i) NFSM- Rice; (ii) NFSM-Wheat; (iii) NFSM-Pulses; (iv) NFSM-Coarse Cereals; and (v) NFSM-Commercial Crops. During 2017-18, the programme was implemented with components/interventions/cost norms/pattern of assistance of 12th plan. On the basis of EFC recommendations which was held on 29.11.2017, from the years 2018-19 and 2019-20, NMOOP and Seed Village Programme are now a part of NFSM and thus NFSM will have **eight** components viz. **(i)** NFSM- Rice; **(ii)** NFSM-Wheat; **(iii)** NFSM-Pulses; **(iv)** NFSM-Coarse Cereals (Maize, Barley), (v) NFSM-Sub Mission on Nutri Cereals; **(vi)** NFSM-Commercial Crops; **(vii)** NFSM-Oilseeds and Oilpalm; and **(viii)** NFSM-Seed Village Programme. These Operational Guidelines are for NFSM-Foodgrains, Commercial Crops, Oilseeds and Oilpalm, Seed Village Programme and Sub Mission on Nutri -cereals.

2. Objectives

- 2.1 Increasing production of rice, wheat, pulses, coarse cereals (Maize and Barley) and Nutri-Cereals through area expansion and productivity enhancement in a sustainable manner in the identified districts of the country;
- 2.2 Restoring soil fertility and productivity at the individual farm level; and
- 2.3 Enhancing farm level economy (i.e. farm profits) to restore confidence amongst the farmers.

3. Strategy

To achieve the above objectives, the Mission would adopt following strategies:

- i. Focus on low productivity and high potential districts including cultivation of food grain crops in rain fed areas.
- ii. Implementation of cropping system centric interventions in a Mission mode approach through active engagement of all the stakeholders at various levels.
- iii. Agro-climatic zone wise planning and cluster approach for crop productivity enhancement.
- iv. Focus on pulse production through utilization of rice fallow, rice bunds and intercropping of pulses with coarse cereals, oilseeds and commercial crops (sugarcane, cotton, jute).
- v. Promotion and extension of improved technologies i.e., seed, integrated nutrient management (INM) including micronutrients, soil amendments, integrated pest management (IPM), input use efficiency and resource conservation technologies along with capacity building of the farmers/extension functionaries.
- vi. Close monitoring of flow of funds to ensure timely reach of interventions to the target beneficiaries.
- vii. Integration of various interventions and targets with the district plan of each identified district.
- viii. Constant monitoring and periodic evaluation by the implementing agencies for assessing the impact of the interventions for a result oriented approach.

4. Structure

4.1 National Level

4.1.1 The General Council (GC) constituted under the chairmanship of the Union Minister of Agriculture and Farmers Welfare would continue to function beyond 12th Plan (2017-18 to 2019-20) and apart from foodgrain crops (rice/Wheat/Pulses/Coarse Cereals) and Commercial crops this would also cover the Oilseeds/Oil Palm/Tree Borne Oilseeds, Seed Village Programme of Seeds Division and Sub-Mission on Nutri-Cereals. The Mission Director will continue to function as Member-Secretary of the GC. The composition of the GC will be as under:

(i)	Minister of Agriculture and Farmers Welfare	Chairman
(ii)	Secretary (AC&FW)	Member
(iii)	Secretary (DARE) & DG (ICAR)	Member
(iv)	Secretary, Department of Expenditure, Ministry of Finance	Member
(v)	Secretary, Department of Food and Public distribution, Ministry of Food, Consumers Affairs	Member
(vi)	Secretary, Ministry of Panchayati Raj	Member
(vii)	Secretary, Ministry of Tribal Affairs	Member
(viii)	Secretary, Department of Social Justice and Empowerment	Member
(ix)	Secretary, Ministry of Women and Child Development	Member
(x)	Additional Secretary and Financial Advisor, DAC&FW	Member
(xi)	Adviser (Agriculture), NITI Aayog	Member
(xii)	Agriculture Commissioner, DAC&FW	Member
(xiii)	Joint Secretary, Environment, Forest & Climate Change	Member
(xiv)	Mission Director, NFSM	Member Secretary

4.1.2 The GC is the policy making body providing suitable directives and guidance to the Mission and reviewing the overall progress and development of

the scheme. The GC is empowered to lay down and amend the operational guidelines, change of the components/interventions as per the requirement and decide need based re-allocation of resources across States and districts and also approve projects as per the requirements. The GC may also include any new district bifurcated from original district provided that the new district fulfill the criteria and the request received from the State(s). The GC will meet at least **twice a year**.

4.1.3 The National Food Security Mission Executive Committee (NFSMEC) would also continue under the Chairmanship of Secretary, Department of Agriculture, Cooperation and Farmers Welfare to oversee the activities of the Mission and to approve the annual State Action Plans for foodgrain crops (Rice/Wheat/Pulses/Coarse Cereals), Commercial crops, Oilseeds/Oil Palm/Tree Borne Oilseeds, Seed Village Programme and Sub-Mission on Nutri-Cereals. The constitution of NFSMEC will be as under:

(i)	Secretary (AC&FW)	Chairman
(ii)	Secretary (DARE) & DG (ICAR)	Member
(iii)	Secretary, Ministry of Water Resources	Member
(iv)	Secretary, Department of Fertilizers	Member
(v)	Secretary, Department of Food & Public Distribution	Member
(vi)	Secretary, Ministry of Panchayati Raj	Member
(vii)	Secretary, Ministry of Tribal Affairs	Member
(viii)	Secretary, Department of Social Justice and Empowerment	Member
(ix)	Secretary, Ministry of Women and Child Development	Member
(x)	Additional Secretary and Financial Advisor, DAC&FW	Member
(xi)	ADG (Oilseeds), ICAR	Member
(xii)	Agriculture Commissioner ,DAC&FW	Member
(xiii)	Adviser (Agriculture), NITI Aayog	Member
(xiv)	Director, Dte. of Oilseeds Research, ICAR, Hyderabad	Member
(xv)	Director, Oil Palm Research, Pedavegi (AP)	Member

(xvi)	Five experts on crop matters	Member
(xvii)	Mission Director, NFSM	Member Secretary
	Adviser (Agriculture), NITI Aayog	Member

4.1.4 The Chairman may nominate additional members to the committee as per requirement. The NFSMEC will meet once in every quarter.

4.1.5 The National Food Security Mission Cells created in the Crops Division and Oilseeds Division during 11th Plan, 12th Plan, will continue beyond 12th Plan (2017-18 to 2019-20). The NFSM cell will have three Additional Commissioners, three Deputy Commissioners, two Assistant Commissioners, three Assistant Directors, three STAs and supporting staff for foodgrain crops. The programme of Oilseeds/Oil Palm/TBOs, will be managed by existing Technical Support Group of Oilseeds Division. As regards, Nutri-Cerals, this will be supported by the Officers of NFSM Cell for Food grain crops. As regards Seed village Programme, this will be supported by the existing staff of Seed Division. If needed, additional supporting staff may also be engaged after the approval of NFSM-GC.

4.2 State Level

4.2.1 The State Food Security Mission Executive Committee (SFSMEC) constituted by the State Government under the chairmanship of Chief Secretary to oversee the activities of the Mission in the State will continue. However, the States may include and invite officers responsible for erstwhile NMOOP constituent crops. The constitution of the State Food Security Mission Executive Committee (SFSMEC) will be as follows:

(i)	Chief Secretary	Chairman
(ii)	Agriculture Production Commissioner	Member
(iii)	Secretary (Agriculture)	Member
(iv)	Secretary (Irrigation)	Member
(v)	Secretary (Power)	Member
(vi)	Secretary (Panchayati Raj)	Member
(vii)	Secretary (Tribal Affairs)	Member
(viii)	Secretary (Social Welfare Department)	Member
(ix)	Secretary (Food & Public Distribution)	Member
(x)	Vice Chancellor(s) of SAUs	Member
(xi)	Director Agriculture	Member
(xii)	Director/Project Director of ICAR Institutes	Member

- (xiii) Representatives of NABARD and Lead Bank
- (xiv) State Mission Director

Member

Member-Secretary

4.2.2 During 11th Plan State Governments nominated/created a suitable autonomous agency registered under the Societies Registration Act for implementing the Mission at the State and district levels. However, the mission has been implemented through State Government at district level in some of the states during 12th Plan. Such an agency could be the State Agricultural Management & Extension Training Institute (SAMETI) at the State Level and the Agricultural Technology Management Agency (ATMA) at the district level. Some States directly transfer the funds through treasury to district level (Joint Director/Deputy Director, Agriculture or equivalent). The agency thus nominated will implement the Mission's programme in the State beyond 12th Plan (2017-18 to 2019-20). The State Government may consider continuation of the same system.

4.2.3 Separate accounts for the scheme would be maintained by the State through Public Financial Management System (PFMS), which is mandatory from April 2018. Therefore a bank account at State level has to be opened and fund to the District level Offices/Agencies has to be transferred as per the Account Code prescribed by the State Food Security Mission Executive Committee (SFSMEC). The annual accounts would be duly audited by a Chartered Accountant/Accountant General of the State every year.

4.2.4 The Direct Benefit transfer (DBT) would be implemented to transfer the funds to identified beneficiaries for the specified interventions of NFSM. The details of data bank related to beneficiaries would be up loaded to MIS of NFSM by the State Government agencies/departments.

4.2.5 The State/Department Agency will have the following responsibilities:

- (i) Prepare perspective and annual State Action Plan in consonance with the Mission's goals and objectives and in close coordination with SAUs and ICAR Institutes.
- (ii) Organize / conduct base line survey and feasibility studies in the area of operation (district, sub-district or a group of districts) to determine the status of crop production, its potential and demand. Similar studies would also be undertaken for other components of the programmes.
- (iii) Implementation of the Mission's activities in the State through Farmers Societies, Non-Governmental Organizations (NGOs), Growers' Associations, Self-Help Groups (SHGs), Farmers Producer Organizations (FPOs), State

institutions and other similar entities as per States strategy besides approved agencies of the mission.

- (iv) Organize workshops, seminars and training programmes for farmers and other stakeholders at the State level in collaboration with SAUs and ICAR Institutes.
- (v) Execution of approved Action Plan for the State from fund received from Government of India and matching State share for National Food Security Mission as per approved provision.

4.3 District Level

4.3.1 At the district level, the scheme will be implemented through available staff at district level including the staff of PMT or district Agriculture/Department Horticulture Officers /ATMA for the NFSM-crops. The State Level Agency will provide the required funds at the District Level/Agency through PFMS/State Treasury for execution of the programme at the district/block level. However the account would be maintained at district level.

4.3.2 A District Food Security Mission Executive Committee (DFSMEC) will continue to function during 2018-19 and 2019-20 also for project formulation, implementation and monitoring of the scheme components through the Agriculture Department involving concerned stakeholders i.e. some State implement oil palm programme through horticulture department and therefore, concerned officers would be part of DFSMEC.

4.3.3 DFSMEC has representatives from the line Departments concerned including SAUs, Krishi Vigyan Kendras (KVKs), ATMA, progressive farmers, SHGs of farmers and reputed NGOs as its members. The Deputy Director (Agriculture)/District Agriculture Officer is the Member Secretary of the DFSMEC. The DFSMEC will implement programme with respect to integration of extension services for convenience with ATMA without losing focus on NFSM. The constitution of the DFSMEC will be as follows:

(i)	District Collector/CEO of Zilla Parishad	Chairman
(ii)	Representatives from line Departments	Member
(iii)	Nominated progressive farmers	Member

(iv)	Representatives from Self Help Groups of farmers	Member
(v)	Representatives from reputed NGOs	Member
(vi)	Representative of KVK /ICAR/ SAU	Member
(vii)	Project Director ATMA	Member
(viii)	Representative from Lead Bank and NABARD	Member
(ix)	Deputy Director (Agriculture)/District Agricultural Officer/District Horticulture Officer	Member Secretary

4.3.4 Chairman, DFSMEC may nominate additional officials/persons of importance as felt necessary.

4.4 Project Management Team

4.4.1 The Project Management Team (PMT) constituted at the National level for foodgrain crops will continue to function under the leadership of the Mission Director. Advisors/Consultants in identified fields of expertise, Program Manager, Senior Programmers, Technical Assistants, and supporting staff will form part of the national PMT. As regards, Oilseeds/Oil Palm/TBOs, it would be managed by the existing Technical Support Group (TSG) at national level through outsourcing agencies. TSG will comprise of Consultants, Technical Assistants, Junior Programmers, Typists and Data Entry Operators.

4.4.2 PMTs constituted at the State and the district levels for foodgrain crops would continue beyond 12th Plan (2017-18 to 2019-20) also. States with more than 15 districts under NFSM would be eligible for additional one state level Consultant and two Technical Assistants for every additional 15 districts. The states may engage one accountant in place of one TA at State Head Quarter to assist in preparation and maintenance of accounts etc. The districts covered under NFSM will be entitled for one PMT if the area under any one of the NFSM crops is at least 10000 ha. In addition, Crop Development Directorates will be provided with one State level Consultant and two Technical Assistants each. The number of PMTs provided for each state for foodgrains crops is given in **Annexure-I (b)**. In addition, Rs. 2.40 lakh is allowed annually for hiring the vehicle to each District and State PMT for field visits. List of districts having provision of PMT for foodgrain crops is given in **Annexure-I(c)**.

4.4.3 The State/district PMTs constituted will continue to function under the leadership of the State Mission Director/Deputy Director of Agriculture/District Agriculture Officer. The State/district Consultants and Technical Assistants would be members of the PMT. The PMTs will have the responsibility to ensure collaboration among various line departments in the Centre / State / District to achieve the targets. The appointment of technical manpower will be made on contract basis with the terms of reference laid down for the purpose by NFSMEC. The PMT will provide the technical services/advice. Basic qualifications and experience for the candidates of PMTs along with honorarium to be appointed on contractual services are given at **Annexure-I(a)**. Duties of Consultants and Technical Assistants are given in **Annexure-I (d)**.

4.4.4 The Project Management Team will have the following responsibilities:

- a. Guide the States/districts in organizational and technical matters.
- b. Help in the implementation and monitoring of the various interventions of the Mission.
- c. Assist the States/districts in capacity building programmes and record the data on crop yield through crop cutting experiments.
- d. Assist the district and State agencies in concurrent evaluation based on case studies in identified districts and document and disseminate the success stories.
- e. Undertake publicity/ information campaign to create awareness about the Mission activities.

4.4.5 ICAR institutes, SAUs and KVKs functioning in the district will provide technical support in formulation of district action plans, its implementation and monitoring. The technical staff will be sourced from these organizations for imparting training to the farmers and extension personnel.

5. Role of Panchayati Raj Institutions

5.1 Panchayati Raj Institutions will be actively involved in selection of beneficiary and selection of interventions under Local Initiatives in the identified districts.

5.2 A model activity map is given at **Annexure-I(e)**. The States will prepare Activity Map suitable to their local conditions.

6. Area of Operation of Food Security Mission

6.1 NFSM-Rice, NFSM-Wheat and NFSM-Pulses will be implemented in 194, 126 and 638 identified districts of different states, respectively. Now, NFSM-Coarse Cereals will be divided into two parts i.e. NFSM-Coarse Cereals (Maize & Barley)

and Sub Mission on Nutri-Cereals. NFSM-Coarse Cereals (Maize & Barley) will be implemented in 271 districts of 27 States and Sub Mission on Nutri-Cereals will be implemented in 202 districts of 14 States, 8 North Eastern States and 2 Hilly States where Millets are grown by the farmers and identified the areas/districts by the States. List of the State-wise identified districts is given at **Annexure-II (a) to II (d)**.

6.2 Criteria for selection of districts:

- (a) Districts with area more than 50,000 ha and yield below State average yield under NFSM-rice and NFSM-wheat have been selected.
- (b) All districts of 16 states included earlier under pulses during 11th Five Years Plan have been selected. All districts of North Eastern States including Sikkim have been included.
- (c) In case of coarse cereals (Maize and Barley), the districts covering 70 % of the total coarse cereals area of the state have been selected.
- (d) All districts of north-eastern states (except Assam) with at least 5000 ha area under rice have been selected.
- (e) Districts with at least 15000 ha area under rice or wheat in hill states of Himachal Pradesh, Jammu & Kashmir and Uttarakhand have been selected.
- (f) The programme would be implemented in LWE districts covered under NFSM.

6.3 The General Council (GC) is empowered to include or exclude the districts for implementation of various components of the Mission based on the latest available data of area, production and yield of the component crops.

7. Mechanism of Fund Flow

7.1 Funds for implementing the Mission's programme will be released to the State governments with the approval of the NFSMEC. The State Governments will release the funds to the State Level Agency through PFMS/Treasury. The State Level Agency would make funds available to the District Level Agency in accordance with approved programme of the district. District level agency would release the fund to the Implementing Agency/ beneficiary.

7.2 The release of Central Share to the States would be in two installments- The first instalment during the months of April-June, subject to the approval of the State Annual Action Plan and the terms and conditions stipulated from time to time; The second instalment during the months of October-December on the request of State Govt. and on fulfilment of the following conditions: Utilization of at least 60% of the available funds including the opening balance, State Government's contribution during the previous year released (in case of deficiency therein, Central

Share would be reduced proportionately); The opening balance of the State should not exceed 10% of the allocation of the previous year (in case, the opening balance exceeds this limit, the Central share would be proportionally reduced); Audit Reports and Audited Statement of Accounts, Utilization Certificates for the previous year furnished; Physical and Financial Achievement with reference to Annual Action; and Other terms and conditions stipulated at the time of the previous release should have been met.

7.3 The funds for the implementation of the activities of NFSM components will be released by the State/District Level Agency to the nodal departments for the procurement of required inputs. The nodal departments will submit the utilization certificate to the State/District Level Agency which, will be compiled and a consolidated utilization certificate, duly authenticated by the District Food Security Mission Executive Committee (DFSMEC) and State Food Security Mission Executive Committee (SFSMEC) will be submitted to the Ministry of Agriculture, Govt. of India for further release of fund.

7.4 As far as possible PFMS/Treasury will be used for transfer of funds to the State Level Agency and further to the districts. The State Level Agency will have to maintain a separate budget for Central Share and matching State share in prescribed accounting system for the Mission, both at the State and district level.

7.5 The Direct Benefit Transfer (DBT) would be implemented to transfer the funds for specified interventions of NFSM to identified beneficiaries as per the guidelines issued and revised from time to time. The States/ Implementing agencies would transfer the benefit to the targeted beneficiaries through DBT by using Aadhar etc. The details of data bank related to beneficiaries would be up loaded on MIS of NFSM by the States/Implementing Agencies.

7.6 The present financing restructured in the year 2015-16 as 60:40 between Central and General States and 90:10 between Central and NE States and 3 Himalayan Hill States, would continue.

8. Procedure for Approval and Implementation

8.1 The Department of Agriculture, Cooperation and Farmers Welfare, Government of India would communicate component wise tentative annual outlay to each State for developing Annual Action Plan. The agency (DFSMEC) at the district level will prepare the annual action plan keeping in view their priority and potential and submit the plan to the State Mission Director. The State Mission Director will prepare a State Action Plan based on the District Action Plans. The State Mission Director will get the State Action Plan vetted by the State Food Security Mission-Executive Committee (SFSMEC) and furnish the same in

prescribed format **(Annexures III (a) to III (d))** to Department of Agriculture, Cooperation and Farmers Welfare of Ministry of Agriculture and Farmers Welfare for consideration by the National Food Security Mission Executive Committee (NFSM-EC). Along with Annual Action Plan, State would also submit a brief report on implementation of NFSM in preceding year, interventions undertaken, salient outcomes, lessons learnt, success stories etc.

8.2 State Food Security Mission-Executive Committee (SFMSM-EC) is empowered to make interventional changes in budgetary allocation based on the local needs to the extent of 20% of the total allocation; provided the proportion of funds approved for various components does not change as per guidelines.

9. Monitoring mechanism

9.1 The Mission will have a strong mechanism of monitoring and evaluation with the involvement of all the implementing agencies and the line departments. At the district level, monitoring will be undertaken by DFMSM-EC supported by the Project Management Team.

9.2 Close monitoring of physical and financial targets of various program interventions would be done by the monitoring teams. Format for monitoring these interventions would be prescribed by NFSM-EC.

9.3 The State Department of Economics and Statistics will be involved in adopting the prescribed format for data collection pertaining to different parameters of the Mission for monitoring to suit the local requirements.

9.4 At the State level, the activities of the Mission will be monitored by a Committee to be constituted under the Chairmanship of the State Mission Director with members from the line departments, SAUs, Lead Bank, NABARD, KVKs/ICAR institutes and Crop Development Directorates of DAC&FW.

9.5 At the National level, the activities of the Mission will be monitored by a Committee to be constituted under the Chairmanship of the Mission Director with members from DAC&FW, ICAR, SAUs, CDDs, Research Institutions concerned and officials of State Departments concerned. The eight Crop Development Directorates will be involved in monitoring of the Mission activities in States assigned to them.

9.6 The National Level Monitoring Teams (NLMTs) would be constituted for each state for monitoring the activities of the Mission.

10. Reporting System

The State Department of Agriculture will ensure submission of Monthly/Quarterly Progress Reports (MPRs/QPRs) which should reach by the 5th of the month following each month/quarter. Similarly, the detailed Annual Progress Report (APR) should be sent to the National Mission Director, within three months after the end of the year; in prescribed format (Annexure-IV (a) to IV (d)). One copy of the quarterly/annual report of NFSM-Rice should be sent to the Directorate for Rice Development, Patna, NFSM-Wheat to the Directorate of Wheat Development, Ghaziabad, NFSM-Pulses to the Directorate of Pulses Development, Bhopal and NFSM-Coarse Cereals (Maize & Barley) to Directorate of Millets Development, Jaipur. The formats for reporting would be as prescribed by the NFSMEC. State may submit the monthly/QPR-indicating targets & achievements (physical & financial) for the Scheduled Caste Sub Plan (SCSP), Tribal Sub-Plan (TSP) and women-beneficiaries & also in final report.

11. Evaluation

11.1 A baseline survey will be conducted by the State Department of Agriculture/ State Department of Economics & Statistics to know the resource endowments of the farmers and the level of crop productivity.

11.2 Concurrent Evaluation will be done every year. The State Department of Agriculture/ Department of Economics and Statistics/SAU would be responsible for conducting this evaluation to assess the performance of the Mission commensurate with annual action plan and its objectives.

11.3 Impact Evaluation Study/Studies at the National Level will also be undertaken through an independent agency during the third year of implementation to assess the impact of the scheme in increasing the productivity of rice, wheat, pulses and coarse cereals and enhancement of farmers' income. The States implementing agencies will provide adequate support to the agencies selected for evaluation and the recommendation of Mission Director.

11.4 Information Communication Technology (ICT) will be used for reporting, monitoring and evaluation of the Mission. Specialized software for the reporting, monitoring and evaluation of the Mission's activities already exists reflecting the details of benefit extended to individual beneficiaries through DBT.

12. Criteria for Identification of Areas and Beneficiaries

12.1 In accordance with the decision of the Government of India regarding implementation of Special Component Plan (SCP) for Scheduled Castes and Tribal Sub-Plan (TSP) for Scheduled Tribes, 16.6% of the total allocation for SCP and 8.6% for TSP will be earmarked. However, States will be allowed to make allocation to SC/ST farmers proportionate to their population in the States/districts. The data on beneficiaries classes will be generated and maintained by the State for reporting at National Level.

12.2 At least 33% allocation of the fund is to be made for small and marginal farmers.

12.3 At least 30% allocation of the fund is to be made for women farmers.

12.4 All the farmers are entitled to avail the assistance for various components of the Mission limited to 5 hectares in a season.

12.5 A district level Seed Committee will be constituted by the Chairman of State Food Security Mission-Executive Committee (SFMSM-EC) to verify the list of beneficiaries for seeds, its indent and the ultimate distribution to end users. In case the subsidy on seed is administered at source, the list of beneficiaries may be approved post-facto subject to random verification.

12.6 Zonal research stations of SAUs, KVKs, ATMA, reputed NGOs and other line departments will be actively involved in planning and execution of demonstrations, training of farmers and evaluation. The Project Management Team at the district level will help in developing synergy among research institutes and various line departments to get the desired output.

13. Position of Ongoing Schemes

13.1 The programmes listed below now stand discontinued and merged with NFSM:

- (a) National Mission on Oilseeds and Oilpalm (NMOOP);
- (b) Seed Village Programme Component of Sub-Mission on Seed and planting materials; and
- (c) Nutri-Cereals (Millets) are included in existing NFSM-Coarse Cereals and thus, NFSM-Coarse Cereals is divided into two parts i.e. NFSM-Coarse Cereals (Maize & Barley) and Sub-Mission on Nutri-Cereals.

14. Interventions

Interventions under the four components (Rice, Wheat, Pulses and Coarse Cereals) of NFSM are given below whereas norms of financial assistance are summarized in **Annexure-V**.

14.1 Accelerated Crop Production Programme (ACPP)

Large blocks of crop area will be taken up for demonstration of production and protection technologies in a cropping system based mode. A cafeteria of crop specific interventions (bio-fertilizers, nutrients, plant protection chemicals, weedicides, bee keeping in Arhar, city compost, promotion of Arhar on rice bunds, promotion of plantation crops on bunds, etc.) has been illustrated **(Annexure-VI)** to enable the states to choose interventions relevant to that particular Agro-climatic zone for demonstrations.

14.1.1 Demonstrations

- i. Field demonstrations of improved package of practices will be conducted on cropping system as well as on sole crop.
- ii. The cropping system based approach, which has been included under NFSM, entails that demonstrations are done in cropping sequence on the same plot of land. States should conduct at least 30% demonstrations under cropping system based approach.
- iii. **Area of operation:** The demonstrations will be conducted in a contiguous block by dividing the fields into two blocks, one for improved practices and the other for farmer's practices in a cluster of 100 ha or more. Size of cluster for hilly States and north-eastern States will be restricted to 10 ha. **However, the size of compact demonstrations for pulses is proposed to be reduced to 20 ha in those districts where crop area is less than 10000 ha even in general States and non-traditional areas.** The lowest productivity areas in selected districts should be given priority. Demonstrations should be evenly distributed within and among selected clusters.
- iv. All farmers in a cluster should be included in a demonstration. For each farmer, at least 0.4 ha area will also be included in demonstration.
- v. **Selection of beneficiary Farmers:** Gram Panchayat should be involved in selection of beneficiary farmers. Only the farmers willing to cooperate and contribute some of the resources in addition to incentives for demonstration should be selected. Selection of beneficiaries should be

done adopting participatory approach by holding meetings in the village by explaining the objectives of the demonstrations and role and responsibilities including expectations from the participating farmers. The beneficiaries should also be selected for oilseed & pulses cultivation in the areas where potential of irrigation has been created under Pradhan Mantri Krishi Sishayee Yojna (PMKSY).

- vi. Selection of Site:** Demonstration site should be easily accessible for the farmers and the extension workers. It should not be on an isolated field. The selected site should be the representative of soil type and soil fertility status of the area.
- vii. Soil Analysis:** As far as possible soil fertility status of the selected field should be known well in advance for deciding the use of fertilizer and soil ameliorants on the basis of soil health cards.
- viii. Identification of Technologies to be demonstrated:** The improved practices for the demonstration plots should be identified in consultation with SAU/Regional Research Stations/KVKs/ICAR research centres located in the area. However, the most critical inputs should be given top priority. For example correction of soil acidity through liming should be done while conducting a demonstration on improved package on acid soils. The varieties to be included in the package should preferably be new varieties.
- ix. Development of package of inputs to be distributed:** Once the technologies are identified, a package of inputs including micronutrients and bio-fertilizers should be finalized as to which inputs are to be provided for the conduct of demonstrations. Similarly the inputs to be contributed by the beneficiary farmers (if required) may also be assessed.
- x. Distribution of demonstration kits and training of participating farmers:** An orientation training programme should be organized to brief the beneficiary farmers about the procedure to be followed for conducting demonstrations. Farmers should be informed about the critical operation for the demonstrations. The demonstration kits may be distributed to the farmers during the training programme. The demonstrations should be conducted by extension functionaries of the State Department of Agriculture under the supervision of District Consultant/District level officers.

- xi. **Monitoring:** District Consultants/Technical Assistants of NFSM should monitor the conduct of demonstrations throughout the cropping season and should report the outcome in prescribed format to the district level PMT senior officers of the Department. The extension functionaries should visit the demonstration plots and arrange need based visits of scientists.
- xii. **Display Board:** The display board should contain information on the critical inputs used and the interventions which are being demonstrated. A display board containing the following information should be installed at the demonstration plot:
- a) Number of farmers in cluster
  - b) Name of Village
  - c) Name of crop variety/ hybrid
  - d) Type of demonstration
  - e) Fertilizers applied
  - f) Bio-fertilizers applied
  - g) Micronutrient applied
  - h) Date of Sowing/Transplanting
  - i) Seed Rate and Spacing
  - j) Any other critical input used
  - k) Mobile number of District Consultant/ Technical Assistant
- xiii. State should include more than one improved variety/hybrid in one cluster demonstration.
- xiv. **Field day:** A field day should be organized during reproductive phase of the crop preferably at grain filling stage. The participation of scientists from SAUs/KVKs should be ensured for critical observations and solutions of problems. Some relevant extension literature like leaflets, pamphlets etc should also be made available to the participating farmers.
- xv. **Reporting of the Results:** The results of the demonstrations should be compiled at block, district and State level. At State level, the results of the demonstrations should be compiled in the form of document. The state should analyze the contribution of various interventions undertaken under cluster demonstrations and up-scaling of particular intervention in succeeding years. Analysis should also have information on farmers practice and effect of demonstration with respect to yield gain and different parameters.
- xvi. **Front Line Demonstration:** Front Line Demonstration (FLD) is a form of adaptive research on the latest notified/released varieties/technologies which is demonstrated by ICAR/SAUs system on the selected farmer's field. The FLDs for rice, wheat, pulses, coarse cereals and nutri-cereals are the approved components of NFSM for which 5% of the amount of

ACPP is available. ICAR/SAUs may indicate the Nodal Institutes for respective crops to coordinate the implementation of FLDs.

14.1.2 Improved Package of Practices - Rice and Rice-based cropping systems

Rice

There will be demonstrations on system of rice intensification, direct seeded rice, hybrid rice technology, stress tolerant varieties and improved package of practices (variety, nutrient management, integrated pest management etc).

Rice-based cropping systems:

The Mission has adopted cropping system-based approach for improving productivity of the system followed extensively in a given agro-climatic zone. Therefore, there will be field demonstrations on;

- (a) Direct-seeded rice (DSR)-wheat sequence.
- (b) Direct-seeded rice-chickpea / oilseeds sequence in rain-fed areas.
- (c) Rice-chickpea/ lentil/moong/ urd/ oilseeds sequence in rice-fallow system

Wheat

There will be demonstrations on improved package of practices (variety, resource conservation technology, micronutrients, bio-fertilizers, nutrient management, production and protection technologies etc.) in wheat and wheat based cropping system such as

- (a) wheat-summer moong
- (b) wheat relay crop with cotton
- (c) wheat -kharif pulses
- (d) wheat-coarse cereals/nutri-cereals(maize, bajra)

Pulses

Demonstrations will be conducted on pulse-crop-based cropping system and pulses as intercrops with commercial crops (sugarcane, cotton etc.), oilseeds (soybean, groundnut etc.) and coarse cereals. SAU/ICAR/KVKs may be approached for recommended intercropping systems and associated package of practices.

In addition to state government, the KVKs spread throughout the country will also conduct demonstrations on pulses crops.

Coarse Cereals/Nutri-Cereals

Demonstrations will be on coarse cereals/ nutri-cereals crops and coarse cereal based cropping- systems. The crops involved are maize, sorghum, barley, pearl millet, finger millet and small millets (Kodo, Barnyard, Foxtail, Proso and Little millet (Kutki). Intercropping systems such as maize + urd/ moong/ pigeonpea, sorghum + kharif pulses, pearl millet + urd/ moong/ pigeonpea/ mothbean/ any other pulse should be selected depending on the area.

Cost Norms of Demonstration

The incentives of demonstration for one ha area for sole crop (excluding coarse cereals) will Rs 9000/- and Rs. 15000/-for a cropping sequence. For coarse cereals, the incentive of demonstration for one ha area will be Rs. 6000/-. The incentives of demonstration includes organization of field day, distribution of publicity material and monitoring visit of scientists/GOI/State/officials @Rs. 250, Rs. 250 and Rs. 300, respectively. Illustrative lists of interventions that can be taken up within the amount fixed for demonstrations are given in **Annexure-V**. In the annual Action Plan, State Government will clearly specify the interventions proposed to be demonstrated. The interventions selected should be based on the recommendations made by SAU/Zonal Research Station for the Agro-climatic Zone concerned. Beneficiary farmers should be asked to arrange recommended quantity of chemical fertilizers. Additional cost, if any should be borne by the farmer. For an individual farmer, the area under demonstration should not exceed 2 ha.

14.2 Need based inputs (Seed, Nutrients, Soil Ameliorants, Bio-fertilizers, Plant Protection, Farm Machines and Training)

14.2.1 Distribution of hybrid / certified seeds

- (i) Seed producing agencies (NSC/SSCs/SAUs/ICAR Institutes/Cooperatives etc) authorized by the State will distribute certified/hybrid seeds of less than 10 years age notified/released varieties/cultivars to selected districts. The District Food Security Mission-Executive Committee (DFSM-EC) will finalize the list of beneficiaries in consultation with village panchayat. Assistance for purchase of seeds will be available to selected farmers for the area not exceeding 2 ha each as per provisions in the DBT. Assistance for purchase of seed is as below:

- **Rice**

- (a) **Hybrids - Rs. 100/kg** or 50% of the cost whichever is less.
- (b) **High yielding Varieties** less than 10 years old- **Rs. 20/kg** or 50% of the cost whichever is less. This assistance will be **Rs. 10/-per kg** or 50% of the cost, whichever is less for varieties older than 10 years with special character (drought resistance/flood resistance/special food quality, etc). However, the allocation of older than 10 years varieties will not be more than 20% of the total HYV seed allocation.

- **Wheat**

High Yielding Varieties less than 10 years old-**Rs. 20/kg** or 50% of the cost whichever is less. This assistance will be **Rs. 10/-per kg** or 50% of the cost, whichever is less for varieties older than 10 years with special food quality, etc.

However, the allocation of older than 10 years varieties will not be more than 20% of the total HYV seed allocation.

- **Pulses**

Varieties less than 10 years old-**Rs. 50/kg** or 50% of the cost, whichever is less. This assistance will be **Rs. 25/-per kg** or 50% of the cost, whichever is less for varieties older than 10 years with special character. However, the allocation of older than 10 years varieties will not be more than 20% of the total HYV seed allocation.

- **Coarse Cereals (Maize & Barley)**

- (a) **Hybrids**-Rs. 100/kg or 50% of the cost whichever is less.
- (b) **Varieties** less than 10 years old- **Rs. 30/kg** or 50% of the cost whichever is less. This assistance will be **Rs. 15/-per kg** or 50% of the cost, whichever is less for varieties older than 10 years with special food quality. However, the allocation of older than 10 years varieties will not be more than 20% of the total HYV seed allocation.

- **Nutri-Cereals**

(a) **Hybrids**-Rs. 100/kg or 50% of the cost whichever is less.

(b) **Varieties** less than 10 years old- **Rs. 30/kg** or 50% of the cost whichever is less. This assistance will be **Rs. 15/-per kg** or 50% of the cost, whichever is less for varieties older than 10 years with special food quality. However, the allocation of older than 10 years varieties will not be more than 20% of the total HYV seed allocation.

(ii) In case of supply of seeds by central seed agencies like NSC/ NAFED/ IFFDC/KRIBHCO etc. reimbursement of subsidy for distribution of Hybrid/HYV seeds of rice, wheat, coarse cereals and pulses will be made by the State Government to such agency, within 20% of State's Seed distribution target in identified NFSM districts on the basis of verification by Districts/States and adjusted from the State's overall allocation under seed distribution component. Government of India will only indicate the targets to the Central Seed Agencies as per respective Action Plans of the States. The incentives on certified seed have been fixed to absorb price escalation and other changes. The State should strive to supply seeds at lowest prices as possible so that farmers get cheaper quality seeds.

14.2.2 (a) Seed Minikit Distribution of Pulses:

In order to promote quick spread of new varieties of pulses, minikits of pulses seed varieties not older than 10 years will be provided free of cost to farmers. National and state seed producing agencies will supply minikits to State Government for distribution amongst farmers. Allocation of minikits will be made to all farmers in contiguous area of at least 25 hectares. The size of minikits will be 16 kg of gram, 8 kg seed of lentil and 4 kg each for moong, urd and pigeon pea. This quantity will be sufficient to plant 0.2 ha. The price of seed minikits will be fixed by National Food Security Mission-Executive Committee (NFSM-EC) and the cost will be reimbursed to the agencies on certification of receipt by the State Governments. The State Government will educate/provide training to the farmers to multiply seed mini-kits seeds for further use.

14.2.2 (b) Production of certified seed of pulses:

Assistance for seed production: Assistance for production of certified seed of pulses of notified/released varieties with in 10 years age will be provided to seed growing agencies @ Rs. 50/kg. 75% of the subsidy is meant for farmers and 25% for seed producing agencies to meet expenditure including certification cost. Besides,

Seed Producing Agencies shall be eligible for incentive only when they purchase the seed produced from the farmers and issue a certificate to this effect. The subsidy will be given to central seed agencies like NSC, KRIBHCO, IFFDC, NAFED, HIL etc directly and to state seed corporations and private seed companies through State Governments. The central seed agencies will submit action plan for approval of NFSM-EC. In case central/state seed producing agencies produce seed on their own farm, the incentive @ Rs 50 per kg will be provided to them only when seed produced for individual pulse crop is higher by 10 % of its maximum production during last 3 years. In this regard, a certificate is to be provided that seed is certified by Seed Certification Agency.

14.2.3 Nutrient management / soil ameliorants

- i. This component will be implemented by the State Department of Agriculture. The District Food Security Mission-Executive Committee (DFSM-EC) will finalize the list of beneficiaries in consultation with village panchayat.
- ii. The micronutrients/lime/gypsum or other sulphur containing fertilizers such as phospho-gypsum/ bentonite sulphur will be applied as basal/foliar application based on the recommendations of ICAR/SAUs concerned. A farmer will be given assistance for a maximum of 2 ha area for the target crop. Following assistance or 50% of the cost whichever is less will be provided:
  - a. Micronutrient: @Rs.500 per ha
  - b. Liming or paper mud of acidic soil: @ Rs.1000 per ha
  - c. Gypsum/other sources of sulphur @Rs.750 per ha
- iii. Use of various bio-fertilizers including Rhizobium/Azotobactor/Azospirillum, phosphate solubilizing bacteria (PSB) etc in pulses @Rs. 300 per ha or 50% of the cost whichever is less.
- iv. Crop components covered will be rice, wheat and pulses.

14.2.4 Plant Protection Measures

- i. Financial assistance of Rs. 500 per ha or 50% of the cost whichever is less will be provided for Integrated Pest Management including plant protection chemicals, bio-pesticides and weedicides in the identified districts. The District Food Security Mission-Executive Committee (DFSM-EC) will finalize the list of beneficiaries in consultation with village panchayat.
- ii. A farmer will be given assistance for a maximum of 2 ha area for the target crop.

III ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಭಿಯಾನ-

ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ- ಅಕ್ಕಿ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ, ಒರಟುಧಾನ್ಯಗಳ(ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ) ಮತ್ತು ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ

(National Food Security Mission-NFSM)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಭಿಯಾನ ದಡಿ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ, ಒರಟುಧಾನ್ಯಗಳ(ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ) ಮತ್ತು ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ, ಹತ್ತಿ ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಶೇ.60:40 ರ ಹಂಚಿಕೆ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ	ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
1	ಅಕ್ಕಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಒಟ್ಟು 07 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬೆಳಗಾವಿ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಹಾವೇರಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಉಡುಪಿ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ, ಯಾದಗಿರಿ
2	ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು -ಗ್ರಾ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಕಲಬುರಗಿ, ಹಾಸನ, ಹಾವೇರಿ, ಕೊಡಗು, ಕೋಲಾರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ರಾಯಚೂರು, ರಾಮನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಉಡುಪಿ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ, ವಿಜಯಪುರ, ಯಾದಗಿರಿ
3	ಒರಟುಧಾನ್ಯಗಳು- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ)	ಒಟ್ಟು 09 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಾಸನ, ಹಾವೇರಿ, ವಿಜಯಪುರ
4	ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಒಟ್ಟು 25 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ರಾಗಿ: ಬೆಂಗಳೂರು)ನಗರ(, ಬೆಂಗಳೂರು) ಗ್ರಾ(, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಾಸನ, ಕೋಲಾರ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ರಾಮನಗರ, ತುಮಕೂರು ಸಜ್ಜೆ: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಲಬುರಗಿ,

ಕ್ರ.ಸಂ	ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ	ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
		ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ವಿಜಯಪುರ, ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಕಲಬುರಗಿ, ಹಾವೇರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ವಿಜಯಪುರ, ಯಾದಗಿರಿ ಇತರೆ)ಹಾರಕ, ಸಾಮೆ, ಊದಲು, ಬರಗು,ನವಣೆ (: ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕೊಪ್ಪಳ, ತುಮಕೂರು
5	ಹತ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	7 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬೆಳಗಾವಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಧಾರವಾಡ, ಕಲಬುರಗಿ, ಹಾವೇರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಯಾದಗಿರಿ
6	ಕಬ್ಬು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	6 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬೀದರ್, ದಾವಣಗೆರೆ, ಕಲಬುರಗಿ, ಮಂಡ್ಯ
7	ಕಬ್ಬು + ಅಂತರ ಬೆಳೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	12 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ದಾವಣಗೆರೆ, ಧಾರವಾಡ, ಕಲಬುರಗಿ, ಹಾವೇರಿ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ವಿಜಯಪುರ.
8	ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು)ಗ್ರಾ&ನಗರ(, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬೀದರ್, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಕಲಬುರಗಿ, ಹಾಸನ, ಹಾವೇರಿ, ಕೋಲಾರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ರಾಯಚೂರು, ರಾಮನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಉಡುಪಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ವಿಜಯಪುರ, ಯಾದಗಿರಿ

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಮಾನದಂಡಗಳು:

- ✓ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕುರಿತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಗೆ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜನ ಉಪಯೋಜನೆಗೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿರುವ ಅನುದಾನವನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.
- ✓ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಅನುದಾನದ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ.33 ರಷ್ಟನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸುವುದು.
- ✓ ಮಹಿಳಾ ರೈತರಿಗೆ ಅನುದಾನದ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ.30 ರಷ್ಟನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸುವುದು.

- ✓ ಒಂದು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳಡಿ ಸಹಾಯಾನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ರೈತರಿಗೂ 5 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳವರೆಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ✓ ಒಂದು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಸಹಾಯಾನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರುಗಳಿಗೆ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳವರೆಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ
- ✓ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಭಿಯಾನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ ಇವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೀಜ ಸಮಿತಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಬೀಜ ಬೇಡಿಕೆ, ವಿತರಣೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು, ರೈತ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕೃ.ವಿ.ವಿಯ ವಲಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕೆ.ವಿ.ಕೆಗಳು, ATMA, NGO ಗಳು ಮತ್ತು ಸಹ ಇಲಾಖೆಗಳೂ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವುದು.
- ✓ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣೆ ತಂಡವು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಹ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಕರಿಸುವುದು.

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿರುತ್ತವೆ.

- I. **ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು:** ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳು, ಒರಟುಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು
- ✓ ಅಕ್ಕಿ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ, ಒರಟುಧಾನ್ಯ, ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ/ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಏಕ ಬೆಳೆ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಅಂತರಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
  - ✓ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ತಳಿಗಳು 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ತಳಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು.
  - ✓ ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 100 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಗುಚ್ಛ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯ (Cluster Demonstrations) ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.
  - ✓ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಆಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಕಡಿಮೆ ಇಳುವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.
  - ✓ ಒಂದು ಗುಚ್ಛ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳಪಡುವ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರನ್ನು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು.

- ✓ ಅಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ನೇರ ಬಿತ್ತನೆ/ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ/ಸಾಲು ನಾಟಿ/ SRI ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ಸಂಕರಣ ಅಕ್ಕಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒತ್ತಡ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ-ಬರ ನಿರೋಧಕ ತಳಿಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ರಾಯಚೂರು ಇವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಆಯೋಜಿಸುವುದು
- ✓ ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿ ಶೇ.30 ರಷ್ಟು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆ ಆಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಯೋಜಿಸುವುದು. ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅದೇ ತಾಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಧಾರಿತ (Cropping System Based) ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಅಲಸಂದೆ/ಕಡಲೆ/ಹೆಸರು/ಉದ್ದು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ✓ ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆ/ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳ/ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ/ಕೂರಿಗೆ ಬಿತ್ತನೆ, ತೋಗರಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.
- ✓ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಅಂತರ ಬೆಳೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಡಿ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ನೆಲಗಡಲೆ, ಹೆಸರು ಇತರೆ ಒರಟುಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಂತರಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದು.
- ✓ ಒರಟು ಧಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸೋಯಾಬೀನ್, ಅವರೆ, ತೋಗರಿ, ಹೆಸರು ಇತ್ಯಾದಿ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ✓ ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ರಾಗಿ, ತೋಗರಿ, ಹೆಸರು ಮತ್ತು ನೆಲಗಡಲೆ ಬೆಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಂತರಬೆಳೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ✓ ಸುಧಾರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ/ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಅಂತಹ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ✓ ಜಿಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆವಾರು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುವ ಆಯಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು (Cafeteria of activities) ಪರಿಗಣನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ✓ ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಡಿ ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಡಿ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವ ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, ಕೃಷಿ ಸುಣ್ಣ, ಜಿಪ್ಸಂ ಜೊತೆಗೆ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಜೀವಾಣುಗಳು, ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ, ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ, ರಂಜಕಯುಕ್ತ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

- ✓ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯ ವಿವರಣಾ ಫಲಕ ((Display board) ದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರು, ತಳಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯ ವಿವರ, ಬಳಸಲಾದ ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳು, ಬಿತ್ತನೆ/ನಾಟಿ ದಿನಾಂಕ, ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣ, ಬೆಳೆಯ ಅಂತರ, ಬಳಸಲಾದ ಪರಿಕರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನಮೂದಿಸುವುದು.
- ✓ ಬೆಳೆಯು ಕಾಳು ತುಂಬುವ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವಾಗ (Grain filling stage) ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು.
- ✓ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ವಿವರಗಳು (GPS co-ordinate ಸಹಿತ) ಹಾಗೂ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ (ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು, ಕರಪತ್ರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಹಿಯನ್ನು - ಆಯಾ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ✓ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವುದು.
- ✓ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ATMA ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಳಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ✓ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ತದನಂತರ ಅನುದಾನ ವೆಚ್ಚ ಕುರಿತಂತೆ ವಿವರವಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ:

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಮೊತ್ತ(ರೂ)
ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ -ಅಕ್ಕಿ	
ಅ. ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು: (100 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ)	ರೂ.9000/ಹೆ
ಅಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ನೇರ ಭತ್ತ ಬಿತ್ತನೆ/ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಸಾಲು ನಾಟಿ/SRI ಪದ್ಧತಿ (ಜಿಲ್ಲೆಯ 1.5% ರಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶ) ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ಸಂಕರಣ ಅಕ್ಕಿ (ಜಿಲ್ಲೆಯ 1.5 % ರಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶ), ಒತ್ತಡ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ-ಬರ ನಿರೋಧಕ ತಳಿಗಳ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.	ರೂ.7500/ಹೆ
ಆ. ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು (Cropping system based demonstration)	
ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಕಡಲೆ/ಹೆಸರು/ಉದ್ದು/ಅಲಸಂದಿ ದ್ವಿದಳದಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು	

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಮೊತ್ತ(ರೂ)
<p>ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ:</p> <p>ಅ. ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆಗಳು: (100 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆ) : ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳಾದ ಕೂರಿಗೆ/ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ ಬಿತ್ತನೆ, ಅಂತರ ಬೆಳೆ/ ತೊಗರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಪದ್ಧತಿ ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು</p> <p>ಆ. ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಧಾರಿತ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆಗಳು (Cropping system based demonstration)</p> <p>ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಕಡಲೆ/ಹೆಸರು/ಉದ್ದು/ಅಲಸಂದಿ ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು</p>	<p>ರೂ. 9000/ಹೆ</p> <p>ರೂ.7500/ಹೆ</p>
<p>ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ - ಒರಟುಧಾನ್ಯಗಳು (ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ)</p> <p>:</p> <p>ಅ. ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆಗಳು: (100 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆ)</p> <p>ಒರಟುಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ (ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ)- ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಅಂತರಬೆಳೆ, ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆಗಳಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.</p>	ರೂ. 6000/ಹೆ
<p>ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ - ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು:</p> <p>ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿ ಪಾತ್ರಾತ್ಯಕ್ಶಿಕೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.</p>	ರೂ. 6000/ಹೆ

ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ /ರೈತರ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ರೂ.250/ಹೆ (100 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗುಚ್ಚಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ ರೂ.25000/-)ಘಟಕವಾರು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ನೀಡಿದೆ

ಘಟಕ	ದರ	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ(ರೂ)
ಬ್ಯಾನರ್, ಕರಪತ್ರ, ಲೇಖನ ಸಾವಗ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಟೇಷನರಿ	ಒಂದು ಗುಚ್ಚಕ್ಕೆ	4000.00
ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾಗುವ ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಟೀ/ಲಘು ಉಪಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು	ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ರೂ 60 ರಂತೆ ಪ್ರತಿ 200 (ರೈತರು) ರೂ. 200x 60/-	12000.00
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ/ಪ್ರಗತಿಪರ ಗೌರವಧನ	ಇಬ್ಬರಿಗೆ ರೂ 500/- ರಂತೆ	1000.00
ಶಾಮಿಯಾನ, ಕುರ್ಚಿಗಳು, ವೇದಿಕೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	ಒಂದು ಗುಚ್ಚಕ್ಕೆ	8000.00
	ಒಟ್ಟು	25000.00

- ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ /ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ/ಯೋಜನೆ ಉಸ್ತುವಾರಿ ತಂಡ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭೇಟಿಗೆ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಬಾಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ (ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರವಾಸ/ತುಟ್ಟಿ ಭತ್ಯೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ರೂ. 300/ಹೆ. ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿ 100 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗುಚ್ಚಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.30000/- ನೀಡುವುದು.

ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ದಾಖಲೀಕರಣ:

- ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ದಾಖಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು.
- ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯ FRUITS ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ರೈತರ ನೋಂದಣಿ ಕಡ್ಡಾಯ.
- ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು Mobile & Web portal ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು..
- ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಯಾ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ Mobile & Web portal ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ ಲೋಡ್ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವುದು.

II. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ:

- ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಡಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ತಳಿಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿತರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.
- ಭತ್ತ /ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳು/ ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳುಗಳಡಿ

ಹೈಬ್ರಿಡ್/ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ, 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ತಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷ ಗುಣ ಮತ್ತು ಭರವಸೆಯ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ 10 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ತಳಿಗಳ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು (ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶೇ.20ರಷ್ಟು ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣ) ಶೇ.50ರ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾರು ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜದ ಸಹಾಯಧನದ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಹೈಬ್ರಿಡ್/ಸಂಕರಣ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ (ರೂ./ಕೆ.ಜಿ)	10 ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಭತ್ತದ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ (ರೂ./ಕೆ.ಜಿ)	10 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ತಳಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ (ರೂ./ಕೆ.ಜಿ)
1.	ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್. ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ	100	20	10
2.	ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್. ಎಂ-ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ	-	50	25
3.	ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್. ಎಂ- ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯಗಳು	100	30	15
4.	ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್. ಎಂ- ಒರಟು ಧಾನ್ಯಗಳು	.	30	50

III. ಸಮಗ್ರ ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಅ) ಸಮಗ್ರ ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಮಗ್ರ ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಡಿ ಲಘು ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳು, ಕೃಷಿ ಸುಣ್ಣ, ಜಿಪ್ಸಂ ಜೊತೆಗೆ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಜೀವಾಣುಗಳು, ರಂಜಕಯುಕ್ತ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆ) ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಳೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಕೀಟ ರೋಗಗಳ ಬಾಧೆಯ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ consignment ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪೀಡನಾಶಕಗಳು ಪಡೆಯಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವುದು. ಈ ಕುರಿತು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪೀಡೆ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ಕೈಗೊಂಡು ವರದಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕಛೇರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

IV. ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ:

- ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು 'ಬೆಳೆಪದ್ಧತಿ' (Cropping System) ತತ್ವದಡಿ ಆಯೋಜಿಸುವುದು

- 30 ರೈತರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರತಿ Session ಗೆ ರೂ. 3500/- ನಂತೆ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು Session ಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು
- ಪ್ರತಿ ತರಬೇತಿಗೆ (4 Session) ಒಟ್ಟು ರೂ. 14,000/- ನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಈ ನಾಲ್ಕು Session ಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಪೂರ್ವ ಮುಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ, ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಮೂರನೆಯ Session ಅನ್ನು ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದನ್ನು ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆಯ ಕಟಾವಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.

ಘಟಕ	ದರ	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ(ರೂ)
ತರಬೇತಿ ಸಾವಗ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವೇಷನರಿ	ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು Session'ಗಳಿಗೆ ರೂ 500/ Session ರಂತೆ	2000.00
ಒಬ್ಬ ಗೌರವಧನ	ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು Session'ಗಳಿಗೆ ರೂ 500/ Session'ರಂತೆ	2000.00
ತರಬೇತುದಾರರಿಗೆ, ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಟೀ/ಲಘು ಉಪಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದು	ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ರೂ 50 ರಂತೆ ಪ್ರತಿ Session'ಗೆ 35 (ರೈತರು+ಸಿಬ್ಬಂದಿ) 50X35X4	7000.00
ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚ, ಇಂಧನ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ರೈತರ ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ	ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು Session ಗಳಿಗೆ ರೂ 750/ Session' ರಂತೆ	3000.00
ಒಟ್ಟು		14000.00

ಸೂಚನೆ:

ಯೋಜನೆಯಡಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆತ್ಮ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

V. ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರೇರಕಗಳು (Flexi Components)

1) ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು:

- ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ: ಕೋನೋವೀಡರ್, ಬ್ಯಾಟರಿ/ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಸಿಂಪರಣಾ ಯಂತ್ರಗಳು, ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರ, ರೀಪರ್, ಚಾಪ್ ಕಟರ್, ಬೆಲರ್ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ನಾಟಿ ಯಂತ್ರಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಧ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ: ಬ್ಯಾಟರಿ/ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಸಿಂಪರಣಾ ಯಂತ್ರಗಳು, ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಉಪ ಅಭಿಯಾನ (SMAM) ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ವಯ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು / ಸಿಂಪರಣಾ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

2) ಸಮರ್ಥ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನಗಳು:

1. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ: ಡೀಸಲ್ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್, ನೀರು ಸಾಗಾಣಿಕಾ ಪೈಪ್ ಗಳು (ಪಿ.ವಿ.ಸಿ. ಪೈಪ್‌ಗಳು)
2. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಧ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ: ಡೀಸಲ್ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್, ಸ್ಪ್ರಿಂಕ್ಲರ್ ಸೆಟ್/ಮೊಬೈಲ್ ರೈನ್ ಗನ್, ನೀರು ಸಾಗಾಣಿಕಾ ಪೈಪ್ ಗಳು (ಪಿ.ವಿ.ಸಿ. ಪೈಪ್‌ಗಳು)
3. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು: ಸ್ಪ್ರಿಂಕ್ಲರ್ ಸೆಟ್

ಸಮರ್ಥ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನಗಳಡಿ ಸ್ಪ್ರಿಂಕ್ಲರ್ ಸೆಟ್ ವಿತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ (ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆಯ (PMKSY) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ವಯ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ: ಸ್ಪ್ರಿಂಕ್ಲರ್ ಸೆಟ್/ಮೊಬೈಲ್ ರೈನ್ ಗನ್ / ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು / ಸಿಂಪರಣಾ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅನುಮೋದಿತ ಧರಸೂಚಿಯನ್ವಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಯೋಜನೆ (ರಾಜ್ಯವಲಯ) ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಭರಿಸುವುದು.

3. ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರೇರಕಗಳು:

ಭತ್ತ, ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

1. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ: ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಬೀಜಗಳ ವಿತರಣೆ, ಎಲೆ ಬಣ್ಣದ ಚಾರ್ಟ್ ಗಳ ವಿತರಣೆ
2. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಧ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ: ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಗೆ ರೂ.1500/- ಸಹಾಯಧನ

3. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು: ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ರೋಡ್ ಶೋಗಳ ಆಯೋಜನೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರವಾಸ, ಪ್ರಿಂಟ್ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ/ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಹಬ್ಬ/ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ರೋಡ್ ಶೋ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕುರಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ

ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಮ್ ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ/ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಹಬ್ಬ/ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ರೋಡ್ ಶೋ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿರುತ್ತವೆ.

1. **ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ:** ಒಂದು ದಿನದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆದಾರರನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಯೋಜಿಸುವುದು. ಸದರಿ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಠ 500 ಸಂಖ್ಯೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು. ಸದರಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ

ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ಅಂದಾಜು ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳು)
1	ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವೇದಿಕೆ ಅಲಂಕಾರ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಜನರೇಟರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಭಾಂಗಣದ ಶುಲ್ಕಗಳು	1.00
2	ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆ	0.50
3	ಆಮಂತ್ರಣಗಳ ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಟೇಷನರಿ, ಫೋಸ್ಟರ್ ಗಳು, ಬ್ಯಾನರ್ ಗಳು, ಕರ ಪತ್ರಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ	0.50
4	ಫೋಟೋ ಮತ್ತು ವೀಡಿಯೋ ದಾಖಲೀಕರಣ	0.30

5	ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಿಗೆ ಗೌರವ ಧನ (5*1000)	0.05
6	ವಾಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿದ್ಧತೆ	0.30
7	ಮಾಹಿತಿ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ತಿಂಡಿಗಳ ವಿತರಣೆಗಳು	0.10
8	ಟೀ, ಕಾಫಿ, ಊಟ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (200*500)	1.00
9	ಮಾಧ್ಯಮದವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ	0.25
	ಒಟ್ಟು	4.00

ಷರಾ: ಸ್ಥಳೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ದಿನಭತ್ಯೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅಂತರಘಟಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

2. ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಹಬ್ಬ: ಒಂದು ದಿನದ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಹಬ್ಬ ವನ್ನು ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆದಾರರನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಯೋಜಿಸುವುದು.. ಸದರಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ

ಕ್ರ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ಅಂದಾಜು ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳು)
1	ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವೇದಿಕೆ ಅಲಂಕಾರ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಜನರೇಟರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಭಾಂಗಣದ ಶುಲ್ಕಗಳು	0.50
2	ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ	0.30
3	ಆಮಂತ್ರಣಗಳ ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಟೇಷನರಿ, ಪೋಸ್ಟರ್ ಗಳು, ಬ್ಯಾನರ್ ಗಳು, ಕರ ಪತ್ರಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ	0.10
4	ಫೋಟೋ ಮತ್ತು ವೀಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ	0.15
5	ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಿಗೆ ಗೌರವ ಧನ (4*1000)	0.04

6	ವಾಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿದ್ಧತೆ	0.16
7	ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ/ ಊಟ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (150*300)	0.45
9	ಮಾಧ್ಯಮದವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ	0.15
	ಒಟ್ಟು	1.85

**ಸ್ಥಳೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ದಿನ ಭತ್ಯೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅಂತರಘಟಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

3. ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ/ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿ ಕುರಿತು ಉತ್ಪಾದಕರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆದಾರರ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ:

ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಣೆ & ಮೌಲ್ಯಸರಪಳಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆದಾರರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಅಂಗವಾಗಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸಹ ಆಯೋಜಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕುರಿತು ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು, ಗ್ರಾಮವಾರು, ರೈತವಾರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆದಾರರೊಂದಿಗೆ (ಎಫ್.ಪಿ.ಒ) ಚರ್ಚಿಸಿ, ಉತ್ಪಾದಕರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಖರೀದಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುವ ಕುರಿತು ಸಂಪರ್ಕ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೋಜಿಸುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

ಕ್ರ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ಅಂದಾಜು ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳು)
1	ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವೇದಿಕೆ ಅಲಂಕಾರ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಜನರೇಟರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಭಾಂಗಣದ ಶುಲ್ಕಗಳು	0.05
2	ಟೀ, ಕಾಫಿ, ಊಟ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (250X60)	0.15
4	ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ಧನ, ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಇತರೆ	0.10
5	ದಾಖಲಾತಿ, ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು	0.10

ತರಬೇತಿ ಸಾಮಗ್ರಿ	
ಒಟ್ಟು	0.40

ಷರಾ: ಸ್ಥಳೀಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ದಿನ ಭತ್ಯೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅಂತರಘಟಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

4. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ರೋಡ್ ಶೋ: ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ರೋಡ್ ಶೋ ಆಯೋಜಿಸುವುದು. ಸದರಿ ರೋಡ್ ಶೋ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಗತಿ ಪರ ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು, ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆದಾರರು, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಶಾಲಾ/ಕಾಲೇಜ್ ಮಕ್ಕಳು/ಯುವಕ, ಯುವತಿಯರನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡು ರೋಡ್ ಶೋ ನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ ಸಂ	ವಿವರಗಳು	ಅಂದಾಜು ಆರ್ಥಿಕ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳು)
1	ಪೋಸ್ಟರ್ ಗಳು, ಬ್ಯಾನರ್ ಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ತಯಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ	0.15
2	ಟೀ ಶರ್ಟ್, ಕ್ಯಾಪ್ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ (ಒಟ್ಟು 500 ಸಂಖ್ಯೆ ಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ರೂ.250 ಗಳಂತೆ)	1.25
4	ಟೀ, ಕಾಫಿ, ಉಪಹಾರ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (50*600 ಸಂಖ್ಯೆಗಳಂತೆ)	0.30
5	ದಾಖಲೀಕರಣ ವೆಚ್ಚ	0.15
	ಒಟ್ಟು	1.85

5. ಪ್ರಚಾರ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತೀ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ರೂ. 40000/- ಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನ್ಯೂಟ್ರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳು, ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವಿಧಾನಗಳು ಯಶೋಗಾಢೆಗಳು ಕುರಿತು ಅಡುಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಚಿತ್ರ ಕಲಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಭರಿಸುವುದು.

VI. ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳು:

ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಂಡದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಲಹೆಗಾರರು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಲಹೆಗಾರರು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರುಗಳ ವೇತನ ಭರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ

ವರ್ಗದವರ ಕೆಲಸವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸಲು ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಲಗತ್ತು:

1. ಅನುಬಂಧ-1 : ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ವಿವರ

2. ಅನುಬಂಧ-2: ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿ ಗುಚ್ಛ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು: ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

ಅನುಬಂಧ-1

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ವಿವರ

1. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ (ಅಕ್ಕಿ) ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ವಿವರ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಘಟಕ	ಶೇ. 50 ರ ಅನುಮೋದಿತ ಗರಿಷ್ಠ ಸಹಾಯಧನ
1	ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ	
	ಅ) ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
	ಆ) ಕೃಷಿ ಸುಣ್ಣು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.1000/-
2	ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	
	ಅ) ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಔಷಧಿಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
	ಆ) ಕಳೆನಾಶಕಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
3	ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳು/ ಸಾಧನಗಳು	
	ಅ) ಪವರ್ ನ್ಯಾಪ್‌ಸ್ಯಾಕ್ ಸ್ಪ್ರೇಯರ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.2500-3100/-
	ಆ) ಭತ್ತದ ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರ/ ಬಹು ಬೆಳೆ ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರ	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.30000-40000/-
	ಇ) ಸೆಲ್ವ್ ಪ್ರೊಪೆಲ್ಡ್ ಭತ್ತದ ನಾಟಿ ಯಂತ್ರ	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.60000-75000/-
	ಈ) ರೋಟೊವೇಟರ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ. 34000-42000/-
	ಉ) ಪವರ್ ವೀಡರ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ. 20000-25000/-
4	ಸಮರ್ಥ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನಗಳು	
	ಅ) ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌ಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.10000/-
5	ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರೇರಕಗಳು	
	ಅ) ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಬೀಜ ವಿತರಣೆ	ಶೇ.50 ರ ರಿಯಾಯಿತಿ, ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.2000/-

2. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ (ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳು) ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ವಿವರ

ಸಂ	ಘಟಕ	ಶೇ.50 ರ ಅನುಮೋದಿತ ಗರಿಷ್ಠ ಸಹಾಯಧನ
1	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	
	ಅ) ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಔಷಧಿಗಳು/ ಜೈವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾರಕಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
	ಆ) ಕಳೆನಾಶಕಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
2	ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳು/ ಸಾಧನಗಳು	
	ಅ) ಪವರ್ ನ್ಯಾಪ್‌ಸ್ಯಾಕ್ ಸ್ಪ್ರೇಯರ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.2500-3100/
	ಆ) ರೋಟೊವೇಟರ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.34000-42000/-
	ಇ) ಬಹು ಬೆಳೆ ಒಕ್ಕಣ ಯಂತ್ರ	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.30000-40000/-
3	ಸಮರ್ಪಕ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನಗಳು	
	ಅ) ಸ್ಪ್ರಿಂಕ್ಲರ್ ಸೆಟ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.8794-12046/-
	ಆ) ಪಂಪ್ ಸೆಟ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.10000/-
4	ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳು	
	ಅ) ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ PMT ಹಾಗೂ ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚ	ರೂ 14.50 ಲಕ್ಷ/ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ
	ಆ) ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ PMT ಹಾಗೂ ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚ	ರೂ 38.50 ಲಕ್ಷ/ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ
5	ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರೇರಕಗಳು	
	ಅ) ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ- ಉಪಕರಣಗಳ ವಿತರಣೆ	
	ದಾಲ್ ಪ್ರೊಸೆಸರ್	ಶೇ. 50 ರ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ. 61,000/- ಗಳವರೆಗೆ ಯಾವುದು ಕಡಿಮೆಯೋ ಆ ದರ

3. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ (ಒರಟು ಧಾನ್ಯಗಳು) ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ವಿವರ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಘಟಕ	ಶೇ.50ರ ಅನುಮೋದಿತ ಗರಿಷ್ಠ ಸಹಾಯಧನ
1	ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ	
	ಅ) ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
	ಆ) ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.300/-

2	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	
	ಅ) ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಔಷಧಿಗಳು/ಜೈವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾರಕಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
	ಆ) ಕಳೆನಾಶಕಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-

4. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ (ನ್ಯೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು) ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಧನ ವಿವರ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಘಟಕ	ಶೇ.50ರ ಅನುಮೋದಿತ ಗರಿಷ್ಠ ಸಹಾಯಧನ
1	ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ	
	ಅ) ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
	ಆ) ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.300/-
2	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	
	ಅ) ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಔಷಧಿಗಳು/ಜೈವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಕಾರಕಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
	ಆ) ಕಳೆನಾಶಕಗಳು	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ರೂ.500/-
3	ಸಮರ್ಪಕ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನಗಳು	
	ಅ) ಸ್ಪ್ರಿಂಕ್ಲರ್ ಸೆಟ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.8794-12046/-
5	ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರೇರಕಗಳು	
	ಅ) ಸೀಡ್ ಡ್ರಿಲ್	ಪ್ರತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ರೂ.2000-2500/-

ಅನುಬಂಧ-2

ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಡಿ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು: ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ

1. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ :

(ಅ) ಅಕ್ಕಿ ನೇರ ಬಿತ್ತನೆ ಬೆಳೆ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-60 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ(ರೂ.30/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	1800.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	150.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2500.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00

5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	1750.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	1500.00
7	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

ಆ) ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ನಾಟಿ ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾಕ್ರಮ :

ಕ್ರ. ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-60 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ(ರೂ.30/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	1800.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	150.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2500.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	1750.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	1500.00
7	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

ಇ) SRI ಮಾದರಿ ಗುಚ್ಚ ಪಾತ್ರಾಕ್ರಮ:

ಕ್ರ. ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-8 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ(ರೂ.30/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	240.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	150.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2500.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	1750.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ, ನಾಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	3060.00
7	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

ಈ). ಒತ್ತಡ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ-ಬರ ನಿರೋಧಕ ಅಕ್ಕಿ ಬೆಳೆ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-60 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ (ರೂ.30/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	1800.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	150.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2500.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	1750.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ, ನಾಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	1500.00
7	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

ಉ). ಸಂಕರಣ ಅಕ್ಕಿ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ :

ಕ್ರ. ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-20 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ (ರೂ.100/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	2000.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	150.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2500.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	1550.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ, ನಾಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	1500.00
7	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

2. ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ದ್ವಿ-ದಳಧಾನ್ಯ:ಅ. ತೋಗರಿ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ
ಬಿತ್ತನೆ/ಕೂರಿಗೆ ಬಿತ್ತನೆ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-12 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ(ರೂ.120/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	1450.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ(ಪಿ.ಎಸ್.ಬಿ., ರೈಜೋಬಿಯಂ, ಟ್ರೈಕೋಡರ್ಮಾ ಇತ್ಯಾದಿ)	500.00
3	ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2250.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ-ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಳೆನಾಶಕ	2000.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ, ನಾಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	1500.00
7	ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ/ರೈತರ ಗೋಷ್ಠಿ, ಪ್ರಚಾರ, ವಿಜ್ಞಾನಿ/ ತಜ್ಞರುಗಳ ಭೇಟಿ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

ಆ. ತೋಗರಿ ನಾಟಿ ಪದ್ಧತಿ ಗುಚ್ಚ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-2.5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ(ರೂ.120/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	300.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ(ಪಿ.ಎಸ್.ಬಿ., ರೈಜೋಬಿಯಂ, ಟ್ರೈಕೋಡರ್ಮಾ ಇತ್ಯಾದಿ)	500.00
3	ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2250.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ-ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಳೆನಾಶಕ	2000.00
6	ಸಸಿಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ನಾಟಿ	2650.00
7	ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ/ರೈತರ ಗೋಷ್ಠಿ, ಪ್ರಚಾರ, ವಿಜ್ಞಾನಿ/ ತಜ್ಞರುಗಳ ಭೇಟಿ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

ಇ. ಕಡಲೆ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಬಿತ್ತನೆ/ಕೂರಿಗೆ ಬಿತ್ತನೆ ಗುಚ್ಛ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-50 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ(ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ)	1450.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ(ಪಿ.ಎಸ್.ಬಿ., ರೈಜೋಬಿಯಂ, ಟ್ರೈಕೋಡರ್ಮಾ ಇತ್ಯಾದಿ)	500.00
3	ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2250.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ-ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಳೆನಾಶಕ	2000.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ, ನಾಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	1500.00
7	ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ/ರೈತರ ಗೋಷ್ಠಿ, ಪ್ರಚಾರ, ವಿಜ್ಞಾನಿ/ ತಜ್ಞರುಗಳ ಭೇಟಿ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

ಉ. ಹೆಸರು/ಉದ್ದು ಸಾಲು ಬಿತ್ತನೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ:

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ-12 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ(ರೂ.100/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	1200.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ(ಪಿ.ಎಸ್.ಬಿ., ರೈಜೋಬಿಯಂ, ಟ್ರೈಕೋಡರ್ಮಾ ಇತ್ಯಾದಿ)	500.00
3	ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಾವಯವಗೊಬ್ಬರ	2500.00
4	ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ	500.00
5	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ-ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಳೆನಾಶಕ	2000.00
6	ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ, ನಾಟಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳು	1500.00
7	ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ/ರೈತರ ಗೋಷ್ಠಿ, ಪ್ರಚಾರ, ವಿಜ್ಞಾನಿ/ ತಜ್ಞರುಗಳ ಭೇಟಿ	800.00
	ಒಟ್ಟು	9000.00

೮೦. ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು (ಎನ್‌ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಂ-ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ)

i). ಭತ್ತ-ಕಡಲೆ ಅನುಕ್ರಮ ಬೆಳೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬೀಜ- 60 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ (ರೂ.50/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	3000.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	200.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	1500.00
4	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	2000.00
5	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	7500.00

ii). ಭತ್ತ- ಅಲಸಂದೆ/ಹೆಸರು/ಉದ್ದು ಅನುಕ್ರಮ ಬೆಳೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬೀಜ- 15 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ (ರೂ.100/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	1500.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	200.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2500.00
4	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	2500.00
5	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	7500.00

iii). ಭತ್ತದ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಅಲಸಂದೆ/ಹೆಸರು/ಉದ್ದು ಅನುಕ್ರಮ ಬೆಳೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ
ಅಲಸಂದೆ/ಹೆಸರು/ಉದ್ದು ಅನುಕ್ರಮ ಬೆಳೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ		
1	ಬೀಜ- 15 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ (ರೂ.100/ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.)	1500.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	200.00
3	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಲಘು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು	700.00

4	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ-ಸೋಲಾರ್ ಬೆಳಕು ಬಲೆಗಳನ್ನು ಗುಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು	1800.00
5	ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ	2500.00
6	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತ	7500.00

2. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ಒರಟು ಧಾನ್ಯಗಳು:

ಅ) ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ -ದ್ವಿದಳಧಾನ್ಯಗಳ ಅಂತರ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ 15 ಕೆ.ಜಿ (ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ)	750.00
2	ಅಂತರ ಬೆಳೆ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೀಜ/(ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ)	700.00
3	ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ	250.00
4	ಸಿಟಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್/ ಎರೆಹುಳುಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ತೆಲಫು ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳು	2000.00
5	ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು	200.00
6	ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ	1300.00
7	ಪ್ರಚಾರ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚ	800.00
	ಒಟ್ಟು	6000.00

2. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಸ್.ಎಂ-ನೂಟ್ರಿಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು:

ಅ) ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ & ಇತರ ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು :

ಕ್ರ.ಸಂ	ಪ್ರೇರಕಗಳ ವಿವರ	ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ(ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ & ಇತರ ತೃಣ ಧಾನ್ಯಗಳು)	700.00
2	ಬೀಜೋಪಚಾರ ಔಷಧಿ/ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು	250.00
3	ಲಫು ಪ್ರೋಷಕಾಂಶಗಳು & ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ	2000.00
4	ಸಮಗ್ರ ಪೀಡೆ ನಿರ್ವಹಣೆ	750.00
5	ಪ್ರಚಾರ*, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ಇತರ ವೆಚ್ಚ	800.00
6	ಯಾಂತ್ರೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿಸಹಾಯಧನ (ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಕಟಾವು/ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಸಂಸ್ಕರಣೆ)	1500.00
	ಒಟ್ಟು	6000.00

**X. B. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯ
ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ: 2401-00-104-0-12**

(106,422 ,423)

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು "ರೈತಸಿರಿ" ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು ರೂ. 500.00 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಾದ ಊದಲು, ನವಣೆ, ಹಾರಕ, ಕೊರಲೆ, ಸಾಮೆ ಮತ್ತು ಬರಗು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ (ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಮೀಸಲಿಡುವುದು. 2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.

“ರೈತಸಿರಿ” ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ರೈತರ ಭದ್ರತೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತತೆಯುಳ್ಳ ಜಮೀನಿನ ಸದ್ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವುದು.

“ರೈತಸಿರಿ” ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ:

I. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ (DBT ಮುಖಾಂತರ):

ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಾದ ಊದಲು, ನವಣೆ, ಹಾರಕ, ಕೊರಲೆ, ಸಾಮೆ ಮತ್ತು ಬರಗು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು (ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜೆ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಹೊಸದಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ 10 ಸಾವಿರ ರೂ. ನಗದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಎರಡು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ ಸೌಲಭ್ಯ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮೂಲಕ (Direct Benefit Transfer) ರೈತರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಜಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೈತರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

- ಊದಲು, ನವಣೆ, ಹಾರಕ, ಕೊರಲೆ, ಸಾಮೆ ಮತ್ತು ಬರಗು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಬೆಳೆದ ರೈತರುಗಳಿಗೆ ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಮೊದಲ ಕಂತಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ರೂ. 6000/-ಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ: 2401-00-108-0-15 ರಡಿ ರೈತಸಿರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುವ ಅನುದಾನದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ರೈತರಿಗೆ ನೇರ ಸೌಲಭ್ಯ ವರ್ಗಾವಣೆ (Direct Benefit Transfer)

ಮೂಲಕ ರೈತರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಜಮೆ ಮಾಡುವುದು. ಎರಡನೇ ಕಂತಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ರೂ 4000/- ಅನ್ನು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ: 2401-00-104-0-12 ರಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ನೀಡುವುದು.

- ಪ್ರತಿ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್, ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡುವುದು.
- ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡುವುದು.

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಅರ್ಹತೆ:

1. 2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.

2. ಅನುದಾನ ಲಭ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ, 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಾದ ಊದಲು, ನವಣೆ, ಹಾರಕಾ, ಕೊರಲೆ, ಸಾಮೆ ಅಥವಾ ಬರಗು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ರೈತರನ್ನು ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು (ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸವಲತ್ತು ಪಡೆದ ರೈತರಿಗೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸವಲತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಿರುವುದಿಲ್ಲ) ಹಾಗೂ ಮೊದಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ:

1. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ನೀಡಿರುವ ಗುರಿಯನ್ವಯ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಗುರಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು.
2. ತಾಲ್ಲೂಕು ಸಹಾಯಕ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ ರೈತರು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಡುವು ನೀಡುವುದು.
3. ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಛೇರಿಯ ಸೂಚನಾ ಫಲಕದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿ ಆಸಕ್ತ ರೈತರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ರೈತರಿಂದ ಪಹಣಿ, ರೈತರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪಾಸ್ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿ, ಆಧಾರ ಕಾರ್ಡ್ ಪ್ರತಿ, ಪ ಜಾ/ಪ ಪಂ ದ ರೈತರಾದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಡೆಯುವುದು.
4. ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಗುರಿಗಿಂತ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು.
5. ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯ ಪ ಜಾ/ಪ ಪಂ/ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು/ಮಹಿಳೆಯರು/ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ರೈತರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.

ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ :

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುವ
ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುವ ಅನುದಾನವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ
ಬೇಡಿಕೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸುವುದು.

ಅರ್ಜಿ ನಮೂನೆ

ಅನುಬಂಧ

ಭಾವಚಿತ್ರ

ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿವರ	
1	ರೈತನ ಹೆಸರು	
2	ತಂದೆ/ಗಂಡನ ಹೆಸರು	
3	ವಿಳಾಸ	ಗ್ರಾಮ
		ಹೋಬಳಿ
		ತಾಲ್ಲೂಕು
		ಜಿಲ್ಲೆ
4	ರೈತರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ	
5	ರೈತರ ವಯಸ್ಸು/ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ	
6	ರೈತರ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ	
7	ರೈತರ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆ/ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಶಾಖೆ/ಐ ಎಫ್‌ಎಸ್ ಸಿ ಕೋಡ್	
8	ರೈತರ ವರ್ಗ	ಪ ಜಾ/ಪ ಪಂ/ಮಹಿಳೆ/ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಂತರು/ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು-ಪಜಾ/ಪ ಪಂ ರೈತರಾದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಲಗತ್ತಿಸಬೇಕು
9	ಬೆಳೆ/ತಳಿ	
	ಬಿತ್ತನೆ ದಿನಾಂಕ	

10	ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಹಿಡುವಳಿ ವಿವರ(ಹೆ- ಪಹಣಿ ಪ್ರತಿ ಲಗತ್ತಿಸಬೇಕು	ಬೆಳೆ	ಜಮೀನಿನ ವಿಧ(ಖ ಷ್ಠಿ /ನೀರಾವರಿ)	ಸರ್ವೆ ನಂ.	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ(ಹೆ)

ದೃಢೀಕರಣ

ಮೇಲೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳು ಸತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವಿವರಗಳು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಡೆದಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಿಗುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಆಧಾರ್ ಲಿಂಕ್ ಆಗಿರುವ ನನ್ನ _____ ಬ್ಯಾಂಕ್ _____ ಶಾಖೆಯ _____ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ RTGS/NEFT ಮುಖಾಂತರ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ:
ಮತ್ತು ಸಹಿ:
ದಿನಾಂಕ

ರೈತರ ಹೆಸರು

ಮುಂಗಡ ಹಣ ಸಂದ ರಸೀದಿ

ಸಹಾಯಕ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು _____ ತಾಲೂಕು -----
ಜಿಲ್ಲೆ ಇವರಿಂದ 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯವಲಯ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು
ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ: 2401-00-104-0-
12 ರ ----- ಉಪ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಯಡಿ ----- ಸಿರಿಧಾನ್ಯವನ್ನು _____ ಎಕರೆ
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ಬಾಬು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ರೂ. _____
(ಒಟ್ಟು ರೂಪಾಯಿ _____) _____ ಗಳನ್ನು
ವಂದಾನಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ಥಳ:-
ದಿನಾಂಕ:-
ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸ.

ರೈತರ ಸಹಿ
ರೈತರ ಹೆಸರು ಮತ್ತು

ದೃಢೀಕರಣ

ಶ್ರೀ/ಶ್ರೀಮತಿ _____ ಬಿನ್/ಕೋಂ. _____ ಗ್ರಾಮ
_____ ಹೋಬಳಿ _____ ತಾಲೂಕು _____ ಜಿಲ್ಲೆ _____ ಇವರು
2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ _____ ಸಿರಿಧಾನ್ಯವನ್ನು _____
ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ಬಾಬು ಇವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ
ರೂ. _____ (ಒಟ್ಟು ರೂಪಾಯಿ _____) ಗಳನ್ನು
ಮಾತ್ರ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು.

(ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಸಹಿ)
ಸಹಾಯಕ ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿ
ರೈ.ಸಂ.ಕೇಂ

(ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಸಹಿ)
ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿ,
ರೈ.ಸಂ.ಕೇಂ

C. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಯ
ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ

ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ : 2401-00-104-0-12 (059)

ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ (ZBNF) ಪದ್ಧತಿಯು ಅತಿಯಾದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ದುಬಾರಿ ಸಾವಯವ ಪರಿಕರ ಆಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರುವ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅತಿ ಅಲ್ಪ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯುವ ಲಾಭದಾಯಕ ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕೃಷಿಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸುಭಾಷ ಪಾಳೇಕರ್ ರವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದು ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಅನುಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ವಿಶ್ವದೆಡೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ Regenerative Agriculture ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಡಿ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1. ಬೀಜಾಮೃತ : ದೇಶಿ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆ ಹಾಗೂ ಗಂಜಲ ಆಧಾರಿತ ಕಷಾಯಗಳಿಂದ ಬೀಜಗಳ ಲೇಪನ
2. ಜೀವಾಮೃತ: ದೇಶಿ ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ, ಸಗಣೆ, ಬೆಲ್ಲ ಹಾಗೂ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹಿಟ್ಟಿನ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಬಳಸುವುದು
3. ಬೆಳೆಗಳ ಹೊದಿಕೆ : ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಶೇಷಗಳಿಂದ ಹೊದಿಸುವುದು
4. ವಾಘಾಸ : ಮಣ್ಣಿನ ಹ್ಯೂಮಸ್ ನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದು

ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ Scientific validation ಅನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೃಷಿ/ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ Operational Research Project (ORP) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ZBNF ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನÀ ಬೇಸಿಗೆ ಹಂಗಾಮಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿ ವಲಯದ ರೈತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು 2020-21ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ (ZBNF) ಪದ್ಧತಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ validation ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

- ರೈತರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿ ಅಪಾಯ(Risk)ವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು
- ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ರೈತರನ್ನು ಸಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸುವುದು.
- ಸುರಕ್ಷಿತ ಹಾಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದು.
- ಮಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿ, ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಜೀನು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ :

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸದರಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 2ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು, 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ZBNF ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ (Minimum Human Resource) ವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಅದರನ್ವಯ Field Observation ಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

ಕಳೆದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (2018-19 ಮತ್ತು 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನ) ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಈವರೆವಿಗಿನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ Interim Results ಅನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

ZBNF ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಲಯ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿ :

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	ಸ್ಥಾನ
1	ORP ತಂಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
	ಬೇಸಾಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ/ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ-1	ಸದಸ್ಯರು
	ಕೀಟಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ -1	
	ಸಸ್ಯರೋಗಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ -1	
	ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ/ಸಂಖ್ಯೆಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ-1	
	ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ-1	
	ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ-1	
	ವಲಯದ ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು	
	ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು -1	
	ZBNF ಅಳವಡಿಸಿರುವ ರೈತರುಗಳು (ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ	

	ಒಬ್ಬರಂತೆ)	
	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿ-1	
	ORP ತಂಡಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ-1	
<p>ಸಮಿತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು</p> <ul style="list-style-type: none"> • ORP ತಂಡವು ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. • ORP ತಂಡವು ಹಂಚಿಕೆಯಾದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರೈತರ ತಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (Scientific Validation) ಮಾಡಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. • ಪ್ರತಿ ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ZBNF Project ನ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (Annual Action plan) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವುದು. • ಯೋಜನಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ರೈತರ ತಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕೈಗೊಂಡು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ZBNF website ನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವುದು. • ZBNF ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಛಾಯಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ವೀಡಿಯೋ ದಾಖಲಾತಿ ಮಾಡುವುದು. • ರೈತರ ತಾಕುಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿ ಹಂಗಾಮಿಗೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವುದು. 		

2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನ ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ
ಘಟಕವಾರು ಗುರಿ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ ಮ ಸಂ ಖ್ಯೆ	ಹಂಚಿಕೆ	ಘಟಕಗಳು	ZBNF ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಗಾಗಿ
1	ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ	ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ (Seminars), ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವುದು. ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಮೇಳಗಳು, ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ, KSOCA ಸಂಸ್ಥೆಗೆ PGS ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಇತ್ಯಾದಿ	25.00
2	ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲ ಯಗಳು	ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಗಾಗಿ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ವೆಚ್ಚ, ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ, ಸಂಶೋಧನಾ ವೆಚ್ಚ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ವೆಚ್ಚ, ವಾಹನ ಬಾಡಿಗೆ, ಹೊಸ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ, ಮೂಲ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ	375.00
ಒಟ್ಟು			400.00

ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ
FOOD, CIVIL SUPPLIES & CONSUMER AFFAIRS DEPARTMENT

District_Name	Census Households	AAY RCs	AAY Beneficiaries	STATE NPHH RCs	STATE NPHH Beneficiaries	PHH RCs	PHH Beneficiaries	TOTAL RCs	TOTAL Beneficiaries	AAY NFSAs RCs	AAY NFSAs Beneficiaries	PHH NFSAs RCs	PHH NFSAs Beneficiaries	AAY state Bene files	PHH state RCs	PHH state Beneficiaries
Bagalakote	355377	46190	199813	54655	153391	368739	1244508	469584	1599712	46189	199809	347813	1141740	4	20926	102768
Bengaluru *	2377056	13087	61196	76807	254985	500678	1673777	590572	1989958	13087	61196	472269	1532378	0	28409	141309
Bangaluru east *	--	2597	11996	81013	295913	71875	257725	155485	565634	2597	11996	66190	233548	0	5685	24177
Bangaluru north *	--	2723	12641	60824	222389	109377	404898	172924	639928	2723	12641	102497	370818	0	6880	34080
Bangaluru south *	--	5819	25519	68396	248975	109790	397988	184005	672482	5819	25519	100281	355598	0	9509	42390
Bangaluru west *	--	4654	19977	96317	351993	184089	648909	285060	1020879	4654	19977	170035	584024	0	14084	64885
Bengaluru: rural	224745	14520	66535	16121	59585	217601	729148	855268	14520	66535	208315	678553	0	9286	50595	
Belgaavi	963825	68597	288274	295911	1037718	1073549	3409120	1438057	4735112	68597	288274	1013274	3122047	0	60275	287073
Bellari	481704	66635	272274	58882	211286	531180	1891769	656697	2375329	66635	272274	504416	1746851	0	26764	144918
Bidar	313521	39944	168951	42295	143229	310855	1083557	3930094	1395737	39944	168951	290563	986369	0	20292	97188
Vijayapura	405076	41197	163670	62043	184026	463314	1548579	566554	1896275	41197	163670	441777	1430969	0	21537	117610
Chamarajanagera	244198	35806	138885	11434	31474	256164	730898	303404	901257	35806	138885	245922	682496	0	10242	48402
Chikamagaluru	272173	22406	94273	55151	194551	245516	784280	323073	1073104	22406	94273	234475	727395	0	11041	56885
Chitradurga	354143	42437	187421	28253	94176	364992	1228110	435682	1509707	42437	187421	347786	1135904	0	17206	92206
Chikaballapura	282311	28618	129084	12297	39829	281510	903675	322425	1072588	28618	129084	269854	840310	0	11656	63365
Dakshina kannada	425291	23244	120297	152726	587063	251727	1003208	427697	1710568	23244	120297	238474	919956	0	13253	83252
Davanangere	404840	45614	198572	33977	118189	335933	1116877	1433638	45614	198572	320503	1034472	0	15430	82405	
Dharwar	372054	29868	122077	83873	297735	355168	1189268	468909	1690800	29868	122077	335710	1092288	0	19458	96980
Gudag	215602	28431	117354	33548	116934	226201	705770	288180	940058	28431	117354	215179	654170	0	11022	51600
Kalaburagi	465245	63522	264403	94577	358932	491620	1650716	649719	2274051	63522	264403	458864	1500527	0	32756	150189
Hassan	429292	23506	101343	33386	97656	429730	137286	486622	1576285	23506	101343	412627	1284377	0	17103	92909
Haveri	325456	47135	204427	49493	183316	342958	1145729	439586	1533472	47135	204427	327658	1064798	0	15300	80931
Kodagu	138303	10140	34138	31047	86279	99676	305051	140863	425468	10140	34138	95814	286625	0	3862	18426
Kolar	330990	30022	125729	27413	95521	314587	1092841	372022	1314091	30022	125729	302191	1018471	0	12396	74370
Koppal	259396	37555	152999	15662	49101	292775	1008481	345992	1210581	37555	152999	278027	932564	0	14748	92269
Mandya	426578	34581	146296	48168	164331	450618	1430191	533367	1740818	34581	146296	413946	1337922	0	16672	75917
Mysuru	688422	50298	225339	94880	330401	661535	2029565	806713	2583305	50298	225339	631409	1880306	0	30126	149259
Raichur	359337	53093	203974	26927	90784	406451	1329513	486471	1624271	53093	203965	390182	1248368	4	16269	81145
Ramanagara	259794	19099	81655	10513	28221	281162	882208	310774	992084	19099	81655	270428	827168	0	10734	55040
Shivamogga	402139	37821	172294	92341	332225	356837	1159389	486999	1663908	37821	172294	340566	1083728	0	16271	75661
Tumakuru	636394	49459	210524	53470	171631	613646	2045512	716575	2427667	49459	210524	592495	1927217	0	21151	118295
Udupi	246313	28629	154888	103394	456769	165073	661857	297096	1273514	28629	154888	157200	616952	0	7873	44905
Uttara kannada	319912	16262	68721	83124	284990	293695	1000039	393081	1353750	16262	68721	279397	924021	0	14298	76018
Yadgir	200424	29364	118998	10309	34165	235080	845609	274723	998772	29364	118998	220928	777777	0	14122	67832
Total	13179911	1092873	4664537	2099227	7409763	11693671	38916051	14885771	50990351	4664537	1092868	11117065	35980707	5	13	293534

Report on DistrictWise Allotment of Rice for November 2020

Select Month, Year and Commodity:

Allotment Report before 2018 Allotment Report 2018 onwards Allotment - PMGKAY

Sl No	District Name	No of AAY Cards	AAY Member count	No of Total PHH(BPL) Cards	PHH(BPL) Member Count	No of NPHH (Unit 1) Cards	No of NPHH (Unit 2) Cards	AAY Req.	AAY CB.	AAAY Net Req.	PHH(BPL) Req.	PHH(BPL) CB.	PHH Net(BPL) Req.	NPHH Req.	NPHH CB.	NPHH Net Req.	Add Rice Allotted	No of Shops Closed/Prev Month)
1	BAGALKOTE	46274	200059	369143	1244805	7710	16452	16195.90	506080	15689.820	62240.25	2260.850	59979.400	2030.70	1558.810	471.890	0.00	706
2	BENGALURU	13084	61308	500566	1678353	3752	21116	4579.40	147800	4431.600	83917.65	2917.730	80999.920	2299.20	560.720	1738.480	0.00	541
3	BANGALORE EAST	2598	12035	71825	257908	1407	11615	909.30	34.250	875.050	12895.40	2537.020	10358.380	1231.85	195.440	1036.410	0.00	98
4	BANGALORE NORTH	2723	12647	109171	404031	1196	10519	953.05	17.850	935.200	20201.55	180.640	20020.910	1111.70	220.120	891.580	0.00	164
5	BANGALORE SOUTH	5816	25439	109743	398216	1830	10531	2035.60	68.600	1967.000	19910.80	435.740	19475.060	1146.60	416.490	730.110	0.00	181
6	BANGALORE WEST	4657	19993	183800	647400	2136	15663	1629.95	64.130	1565.820	32370.00	2985.610	29384.390	1673.10	239.720	1433.380	0.00	279
7	BENGALURU RURAL	14327	66623	217558	728725	666	3148	5084.45	44.800	5039.650	36436.25	630.540	35805.710	348.10	536.050	-187.950	0.00	338
8	BELAGAVI	68642	288352	1073151	3405527	12932	55190	24024.70	522.250	23502.450	170276.35	4815.200	165461.150	6165.60	2360.660	3804.940	0.00	1734
9	BALLARI	66636	272214	531270	1889959	2687	10763	23322.60	463.050	22859.550	94497.95	3347.000	91150.950	1210.65	254.850	955.800	0.00	660
10	BIDAR	39945	168865	310738	1081720	2204	8904	13980.75	337.800	13642.950	54086.00	1877.250	52208.750	1000.60	468.870	531.730	0.00	670
11	VIJAYAPURA	41237	163693	463480	1547966	6576	11475	14432.95	690.950	13742.000	77398.30	3845.800	73552.500	1476.30	4.150	1472.150	0.00	836
12	CHAMARAJANAGARA	35804	138878	256111	730168	830	3337	12531.40	227.050	12304.350	36508.40	1618.520	34889.880	375.20	18.150	357.050	3.05	435
13	CHIKKAMAGALURU	22418	94395	245501	784038	2114	12985	7846.30	122.700	7723.600	39202.90	1177.410	38025.490	1404.20	1417.740	-13.540	0.00	503
14	CHITRADURGA	42447	187431	364933	1226707	2019	6850	14856.45	192.150	14664.300	61335.35	1503.050	59832.300	785.95	285.120	500.830	0.00	577
15	CHIKKABALLAPURA	28622	129081	281463	902503	642	5598	10017.70	92.050	9925.650	45125.15	985.700	44139.450	591.90	282.490	309.410	0.00	538
16	DAKSHINA KANNADA	23245	120167	251685	1002190	7159	80854	8135.75	303.300	7832.450	50109.50	1423.000	48686.500	8443.35	1980.880	6462.470	0.00	450
17	DAYANAGERE	45629	198625	335879	1115370	1176	8376	15970.15	219.650	15750.500	55768.50	1197.870	54570.630	896.40	48.690	847.710	0.00	627
18	DHARWAR	29872	122051	355024	1187660	3849	19948	10455.20	256.200	10199.000	59383.00	2043.990	57339.010	2187.25	217.910	1969.340	0.00	508
19	GADAG	28430	117412	226156	705533	1495	6313	9950.50	312.150	9638.350	35276.65	1815.150	33461.500	706.05	307.690	398.360	0.00	345
20	KALABURAGI	63515	264300	491108	1646506	3901	13098	22230.25	672.100	21558.150	82325.30	3743.480	78581.820	1504.85	321.560	1183.290	0.00	882
21	HASSAN	23507	101338	429709	1375763	3224	13902	8227.45	51.150	8176.300	68788.15	1099.080	67689.070	1551.40	604.450	946.950	0.00	776
22	HAVERI	47277	204509	343401	1145867	1947	8011	16546.95	181.900	16365.050	57293.35	1233.590	56059.760	898.45	419.720	478.730	0.00	451
23	KODAGU	10140	34144	99661	304867	3690	17479	3549.00	222.600	3326.400	15243.35	657.050	14586.300	1932.40	704.840	1227.560	0.00	237
24	KOLAR	30027	125723	314587	1091825	964	10993	10509.45	138.700	10370.750	54591.25	1103.550	53487.700	1147.50	293.830	853.670	2.00	575
25	KOPPAL	37564	153021	292454	1006641	1416	4666	13147.40	198.800	12948.600	50332.05	1126.550	49205.500	537.40	12.420	524.980	0.00	294
26	MANDYA	34576	146241	450435	1428395	3166	10298	12101.60	171.800	11929.800	71419.75	2237.950	69181.800	1188.10	1185.460	2.640	726	
27	MYSURU	50408	225612	661211	2026668	4598	25380	17642.80	251.650	17391.150	101333.40	2409.660	98923.740	2767.90	689.280	2078.620	0.20	893
28	RAICHUR	53096	203881	406342	1327380	2010	5517	18583.60	339.200	18244.400	66369.00	1688.650	64680.350	652.20	653.110	-0.910	694	
29	RAMANAGARA	19106	81785	281173	881993	1341	5021	6687.10	171.150	6515.950	44099.65	2109.400	41990.250	569.15	431.050	138.100	0.00	533
30	SHIVAMOGGA	37948	172418	357209	1159600	2091	13139	13281.80	243.800	13038.000	57980.00	1637.190	56342.810	1418.45	270.780	1147.670	27.00	567
31	TUMAKURU	49466	210677	613622	2044436	5036	17684	17313.10	223.100	17090.000	102221.80	2487.540	99734.260	2020.20	1116.460	903.740	0.00	1073
32	UDUPI	28702	154870	165363	662524	2490	22919	10045.70	339.900	9705.800	33126.20	1012.300	32113.900	2416.40	1094.080	1322.320	0.00	257
33	UTTARA KANNADA	16262	68742	293654	999232	4152	26428	5691.70	84.350	5607.350	49961.60	1119.400	48842.200	2850.40	1319.240	1531.160	0.00	394
34	YADGIR	29363	118919	234899	843999	611	3199	10277.05	360.150	9916.900	42199.65	2697.000	39502.650	350.45	10.050	340.400	0.00	398
35	Total	1093563	4665448	11692025	38884489	103017	517391	382747.05	8273.160	374473.890	1944224.45	63960.460	1880263.990	56889.95	20500.880	56389.070	39.75	18940

* Indicates Non-kerosene Cards who have given willingness for drawing kerosene.

ಅನುಬಂಧ 18 (ಅ): ವಾಣಿಜ್ಯಕವಾಹಿ ಪಡಿತರ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಅನುಷ್ಠಾನವಿರುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ (ಛತ್ತ)ದ ವಿವರ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಅಂತಿಮದಯ ಅನ್ವಯ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಂತಿಮದಯ ಅನ್ವಯ ಯೋಜನೆಯ ಛತ್ತದ ಪ್ರಮಾಣ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	NPHH ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	NPHH ಯೋಜನೆಯ ಛತ್ತದ ಪ್ರಮಾಣ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	PHH ಯೋಜನೆಯ ಛತ್ತದ ಪ್ರಮಾಣ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	PHH ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	PHH ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಅನುಷ್ಠಾನವಿರುವ ಛತ್ತದ ಪ್ರಮಾಣ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	PHH ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಅನುಷ್ಠಾನವಿರುವ ಛತ್ತದ ಪ್ರಮಾಣ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	PHH ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಅನುಷ್ಠಾನವಿರುವ ಛತ್ತದ ಪ್ರಮಾಣ (ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	46251	0.29	54302	0.10	1242411	1.12	0.45	1.57	
ಬೆಂಗಳೂರು*	13085	0.08	75925	0.14	1677459	1.51	0.60	2.11	
* ಬೆಂಗಳೂರು (ಪೂ)	2601	0.02	84191	0.15	257421	0.23	0.09	0.32	
ಬೆಂಗಳೂರು (ಉ)*	2723	0.02	60617	0.11	402244	0.36	0.14	0.51	
ಬೆಂಗಳೂರು (ಪ)*	5817	0.04	68153	0.12	397471	0.36	0.14	0.50	
ಬೆಂಗಳೂರು (ಪ)*	4657	0.03	95983	0.17	646329	0.58	0.23	0.81	
ಬೆಂಗಳೂರು (ರಾ)	14527	0.09	16025	0.03	727844	0.66	0.26	0.92	
ಬೆಳಗಾವಿ	68621	0.43	295160	0.53	3397938	3.06	1.22	4.28	
ಬಳ್ಳಾರಿ	66639	0.42	58404	0.11	1887985	1.70	0.68	2.38	
ಬೀದರ್	39945	0.25	41916	0.08	1080466	0.97	0.39	1.36	
ವಿಜಯಪುರ	41211	0.26	61102	0.11	1545242	1.39	0.56	1.95	
ಚಾಮರಾಜನಗರ	35805	0.23	11338	0.02	729334	0.66	0.26	0.92	
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	22420	0.14	54921	0.10	783502	0.71	0.28	0.99	
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	42456	0.27	27779	0.05	1225579	1.10	0.44	1.54	
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	28624	0.18	12247	0.02	901459	0.81	0.32	1.14	
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	23247	0.15	151841	0.27	1001276	0.90	0.36	1.26	
ದಾವಣಗೆರೆ	45630	0.29	33537	0.06	1114084	1.00	0.40	1.40	
ಧಾರವಾಡ	29869	0.19	82685	0.15	1185374	1.07	0.43	1.49	
ಗದಗ	28431	0.18	33308	0.06	705140	0.63	0.25	0.89	
ಕಲಬುರಗಿ	63516	0.40	93845	0.17	1644295	1.48	0.59	2.07	
ಕಾನಕ	23510	0.15	33111	0.06	1374743	1.24	0.49	1.73	
ಕಾವೇರಿ	47160	0.30	49128	0.09	1143042	1.03	0.41	1.44	
ಕೊಡಗು	10141	0.06	30746	0.06	304663	0.27	0.11	0.38	
ಕೋಲಾರ	30032	0.19	27298	0.05	1090876	0.98	0.39	1.37	
ಕೊಪ್ಪಳ	37577	0.24	15478	0.03	1005419	0.90	0.36	1.27	
ಮಂಡ್ಯ	34576	0.22	47990	0.09	1426966	1.28	0.51	1.80	
ಮೈಸೂರು	50416	0.32	94302	0.17	2024317	1.82	0.73	2.55	
ರಾಯಚೂರು	53097	0.33	26683	0.05	1325522	1.19	0.48	1.67	
ರಾಮನಗರ	19107	0.12	10335	0.02	881476	0.79	0.32	1.11	
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	37863	0.24	91869	0.17	1156649	1.04	0.42	1.46	
ತುಮಕೂರು	49460	0.31	52868	0.10	2043021	1.84	0.74	2.57	
ಉಡುಪಿ	28665	0.18	104536	0.19	660569	0.59	0.24	0.83	
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	16264	0.10	82891	0.15	998196	0.90	0.36	1.26	
ಯಾದಗಿರಿ	29364	0.18	10111	0.02	843142	0.76	0.30	1.06	
ಒಟ್ಟು	1093307	6.89	2090625	3.76	38831454	34.95	13.98	48.93	
	10.93 ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು	6.89 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಛತ್ತ	20.91 ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು	3.76 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಛತ್ತ	388 ಲಕ್ಷ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು	34.95 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಛತ್ತ	13.97 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಛತ್ತ	49.92 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಛತ್ತ	

ಅನುಬಂಧ 18 (ಈ): AAY ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಳ ರಾಗಿ ಅನತ್ಯಕ್ರಿಯವ ಪ್ರಮಾಣದ ಏವರ

(ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 60 ರಂತೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 40 ರಂತೆ ಜೋಳ/ರಾಗಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 40 ರಂತೆ ಜೋಳ/ರಾಗಿಯ ಪ್ರಮಾಣ		ಅಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ 3 ರಂತೆ ಜೋಳ/ರಾಗಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ 1 ರಂತೆ
				ಜೋಳ	ರಾಗಿ	
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	0.19	0.12	0.08	0.08		0.35
ಬೆಂಗಳೂರು*	0.05	0.03	0.02		0.02	0.10
* ಬೆಂಗಳೂರು (ಪೂ)	0.01	0.01	0.00		0.00	0.02
ಬೆಂಗಳೂರು (ಉ)*	0.01	0.01	0.00		0.00	0.02
ಬೆಂಗಳೂರು (ದಿ)*	0.02	0.01	0.01		0.01	0.04
ಬೆಂಗಳೂರು (ಪಿ)*	0.02	0.01	0.01		0.01	0.04
ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾ)	0.06	0.04	0.02		0.02	0.11
ಬೆಳಗಾವಿ	0.29	0.17	0.12			0.52
ಬಳ್ಳಾರಿ	0.28	0.17	0.11			0.50
ಬೀದರ್	0.17	0.10	0.07			0.30
ಬಿಜಯನಗರ	0.17	0.10	0.07			0.31
ಚಾಮರಾಜನಗರ	0.15	0.09	0.06		0.06	0.27
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	0.09	0.06	0.04		0.04	0.17
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	0.18	0.11	0.07		0.07	0.32
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	0.12	0.07	0.05		0.05	0.22
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	0.10	0.10	0.00		0.00	0.29
ದಾವಣಗೆರೆ	0.19	0.11	0.08		0.08	0.34
ಧಾರವಾಡ	0.13	0.08	0.05		0.05	0.23
ರವಿಗ	0.12	0.07	0.05		0.05	0.21
ಕಲಬುರಗಿ	0.27	0.16	0.11			0.48
ಹಾಸನ	0.10	0.06	0.04		0.04	0.18
ಹಾವೇರಿ	0.20	0.12	0.08			0.36
ಕೊಡಗು	0.04	0.03	0.00			0.08
ಕೋಲಾರ	0.13	0.08	0.05		0.05	0.23
ಕೊಪ್ಪಳ	0.16	0.09	0.06		0.06	0.28
ಮಂಡ್ಯ	0.15	0.09	0.06		0.06	0.26
ಮೈಸೂರು	0.21	0.13	0.08		0.08	0.38
ರಾಯಚೂರು	0.22	0.13	0.09		0.09	0.40
ರಾಮನಗರ	0.08	0.05	0.03		0.03	0.14
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	0.16	0.10	0.06		0.06	0.29
ಶುಮಕೂರು	0.21	0.12	0.08		0.08	0.37
ಉಡುಪಿ	0.12	0.12	0.00			0.36
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	0.07	0.07	0.00			0.20
ಯಾದಗಿರಿ	0.12	0.07	0.05			0.22
ಒಟ್ಟು	4.59	2.87	1.71		0.78	8.61

ಅನುಬಂಧ 18 (ಇ): PHH ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪಡೆತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಳ ರಾಗಿ ಅನಶ್ಯಕ್ತವಿರುವ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿವರ

(ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 60 ರಂತೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 40 ರಂತೆ ಜೋಳ/ರಾಗಿಯ ಪ್ರಮಾಣ		ರಾಗಿ	ಅಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ 3 ರಂತೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಧರಿಸಬೇಕಾದ ನಷ್ಟ
			ಜೋಳ	ಶೇ 40 ರಂತೆ ಜೋಳ/ರಾಗಿಯ ಪ್ರಮಾಣ			
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	0.75	0.45	0.30	0.30		1.34	0.30
ಬೆಂಗಳೂರು*	1.01	0.60	0.40		0.40	1.81	0.40
* ಬೆಂಗಳೂರು (ಪೂ)	0.15	0.09	0.06		0.06	0.28	0.06
ಬೆಂಗಳೂರು (ಉ)*	0.24	0.14	0.10		0.10	0.43	0.10
ಬೆಂಗಳೂರು (ದ)*	0.24	0.14	0.10		0.10	0.43	0.10
ಬೆಂಗಳೂರು (ಪ)*	0.39	0.23	0.16		0.16	0.70	0.16
ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾ)	0.44	0.26	0.17		0.17	0.79	0.17
ಬೆಳಗಾವಿ	2.04	1.22	0.82	0.82		3.67	0.82
ಬಳ್ಳಾರಿ	1.13	0.68	0.45	0.45		2.04	0.45
ಚಾದರ್	0.65	0.39	0.26	0.26		1.17	0.26
ವಿಜಯಪುರ	0.93	0.56	0.37	0.37		1.67	0.37
ಚಾಮರಾಜನಗರ	0.44	0.26	0.18		0.18	0.79	0.18
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	0.47	0.28	0.19		0.19	0.85	0.19
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	0.74	0.44	0.29		0.29	1.32	0.29
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	0.54	0.32	0.22		0.22	0.97	0.22
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	0.60	0.60	0.00			1.80	0.00
ದಾವಣಗೆರೆ	0.67	0.40	0.27		0.27	1.20	0.27
ಧಾರವಾಡ	0.71	0.43	0.28	0.28		1.28	0.28
ಗದಗ	0.42	0.25	0.17	0.17		0.76	0.17
ಕಲಬುರಗಿ	0.99	0.59	0.39	0.39		1.78	0.39
ಹಾಸನ	0.82	0.49	0.33	0.33		1.48	0.33
ಹಾವೇರಿ	0.69	0.41	0.27	0.27	0.33	1.23	0.27
ಹೊಸಗು	0.18	0.18	0.00	0.27		0.55	0.00
ಕೋಲಾರ	0.65	0.39	0.26	0.26	0.26	1.18	0.26
ಕೊಪ್ಪಳ	0.60	0.36	0.24	0.24		1.09	0.24
ಮಂಡ್ಯ	0.86	0.51	0.34	0.34	0.34	1.54	0.34
ಮೈಸೂರು	1.21	0.73	0.49	0.49	0.49	2.19	0.49
ರಾಯಚೂರು	0.80	0.48	0.32	0.32		1.43	0.32
ರಾಮನಗರ	0.53	0.32	0.21	0.21	0.21	0.95	0.21
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	0.69	0.42	0.28	0.28	0.28	1.25	0.28
ತುಮಕೂರು	1.23	0.74	0.49	0.49	0.49	2.21	0.49
ಉಡುಪಿ	0.40	0.40	0.00	0.00		1.19	0.00
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	0.60	0.60	0.00	0.00		1.80	0.00
ಯಾವನಗಿರಿ	0.51	0.30	0.20	0.20		0.91	0.20
ಒಟ್ಟು	23.30	14.69	8.61	4.08	4.53	44.07	8.61

ಅನುಬಂಧ 18 (ಉ):ಒಪ್ಪಾಂಶ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಳ ರಾಗಿ ಅನುಚಿತರನ್ನು ಪ್ರಮಾಣದ ವಿವರ

(ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 60 ರಂತೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 40 ರಂತೆ ಜೋಳ/ರಾಗಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಶೇ 40 ರಂತೆ ಜೋಳ/ರಾಗಿಯ ಪ್ರಮಾಣ		ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಘಟಪಣಿಕಾದ ವೆಚ್ಚ ಜೋಳ/ರಾಗಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ 1 ರಂತೆ
				ಜೋಳ	ರಾಗಿ	
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	0.07	0.04	0.03	0.03		0.12
ಬೆಂಗಳೂರು*	0.09	0.05	0.04		0.04	0.16
* ಬೆಂಗಳೂರು (ಪೂ)	0.10	0.06	0.04		0.04	0.18
ಬೆಂಗಳೂರು (ಉ)*	0.07	0.04	0.03		0.03	0.13
ಬೆಂಗಳೂರು (ಪ)*	0.08	0.05	0.03		0.03	0.15
ಬೆಂಗಳೂರು (ಪ್ರ)*	0.12	0.07	0.05		0.05	0.21
ಬೆಂಗಳೂರು (ಗ್ರಾ)	0.02	0.01	0.01		0.01	0.03
ಬೆಳಗಾವಿ	0.35	0.21	0.14	0.14		0.64
ಬಳ್ಳಾರಿ	0.07	0.04	0.03	0.03		0.13
ಬೀದರ್	0.05	0.03	0.02	0.02		0.09
ಬಿಜಯಪುರ	0.07	0.04	0.03	0.03		0.13
ಚಾಮರಾಜನಗರ	0.01	0.01	0.01		0.01	0.02
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	0.07	0.04	0.03		0.03	0.13
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	0.03	0.02	0.01		0.01	0.06
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	0.01	0.01	0.01		0.01	0.03
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	0.18	0.18				0.55
ದಾವಣಗೆರೆ	0.04	0.02	0.02		0.02	0.07
ಧಾರವಾಡ	0.10	0.06	0.04	0.04		0.18
ಗದಗ	0.04	0.02	0.02		0.02	0.07
ಕಲಬುರಗಿ	0.11	0.07	0.05	0.05		0.20
ಕಾಸರನ	0.04	0.02	0.02		0.02	0.07
ಕಾವೇರಿ	0.06	0.04	0.02	0.02		0.11
ಕೊಡಗು	0.04	0.04				0.11
ಕೋಲಾರ	0.03	0.02	0.01		0.01	0.06
ಕೊಪ್ಪಳ	0.02	0.01	0.01	0.01		0.03
ಮಂಡ್ಯ	0.06	0.03	0.02		0.02	0.10
ಮೈಸೂರು	0.11	0.07	0.05		0.05	0.20
ರಾಯಚೂರು	0.03	0.02	0.01	0.01		0.06
ರಾಮನಗರ	0.01	0.01	0.00		0.00	0.02
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	0.11	0.07	0.04		0.04	0.20
ತುಮಕೂರು	0.06	0.04	0.03		0.03	0.11
ಉಡುಪಿ	0.13	0.13				0.38
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	0.10	0.10				0.30
ಯಾದಗಿರಿ	0.01	0.01	0.00	0.00		0.02
ಒಟ್ಟು	2.51	1.68	0.83	0.39	0.43	5.05
						0.83

ಅನುಬಂಧ 18 (ಉಾ): PHH, NPHH ಮತ್ತು AAY ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೋಳ ರಾಶಿಯ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿವರ

ಯೋಜನೆಗಳು	(ಲಕ್ಷ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)		
	ಅಕ್ಕಿ	ಜೋಳ	ಒಟ್ಟು
PHH	14.69	4.08	23.30
AAY	2.87	0.93	4.57
NPHH	1.68	0.39	2.51
TOTAL	19.24	5.40	30.38

ಅನುಬಂಧ- 3
ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ನಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20
1 (ಅ). ಭತ್ತ (ನೀರಾವರಿ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ದಾವಣಗೆರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು

(ರೂ.ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು		ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು	
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ					
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ			37117	61.53	
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	50	10997	18.23	
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	11	3419	5.67	
		ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	26	4110	6.81
			ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	10	2860	4.74
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ			6881	11.41	
	ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)			4.94	3385	5.61
	ಕೊಯ್ಲು ಯಂತ್ರ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)			0.96	2322	3.85
	ಒಕ್ಕಣೆ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)			0.25	750	1.24
	ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದು (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)			2.12	423	0.70
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು			16406	27.20	
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)			0.53	1369	2.27
	ಜೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)			28.69	1223	2.03
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)			437.45	8263	13.70
	ಶಿಲೀನಾಶಕಗಳು (ಲೀಟರ್)			5.38	4953	8.21
	ವೀಡಿನೈಟ್ (ಕೆ.ಜಿ/ಲೀಟರ್)			0.54	327	0.54
	ಮೈಕ್ರೋನ್ಯೂಟ್ರಿಯೆನ್ಸ್ (ಕೆ.ಜಿ/ಲೀಟರ್)			7.36	270	0.45
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)			245	0.41	
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.7.5) "			2590	4.29	
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ			23206	38.47	
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) "			375	0.62	
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ			15	0.02	
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ			70	0.12	
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) "			13024	21.59	
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) "			7868	13.04	
6	ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ			1853	3.07	
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ			37578	62.29	
	ಛೇದನ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)			52455	86.96	
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)			60323	100.00	
	ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)					
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ					
	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		28.77	50341		
	ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)			1750		
	ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		0.83	1754		
	ದರ (ರೂ./ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)			2117		
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ			52095		
	ಛೇದನ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ			14517		
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ			-360		
	ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ			-8228		
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)					
	ಛೇದನ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)			1245		
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂			1762		
	ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃			2036		

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಮಂತ್ರಿ ಭವನ, ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲನೆ ಕಂಪನಿ ಹಣ
- ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ
A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭೂಮಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ
FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಡ್ಡಿನ ವೆಚ್ಚ
C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ
C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ:2019-20
1 (ಅ). ಭತ್ತ (ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ

(ರೂ.ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು	
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		30593	66.68	
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ	48	15352	33.46	
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	13	5132	11.19
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	16	3825	8.34
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	10	3971	8.66
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	10	2424	5.28
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ		4931	10.75	
	ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	1.61	1294	2.82	
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)	1.15	1577	3.44	
	ಒಕ್ಕಣೆ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	0.5	653	1.42	
	ಱ್ಲರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	2.48	1388	3.02	
	ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದು (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)	0.19	19	0.04	
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು		7984	17.40	
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.04	4077	8.88	
	ಔಜ (ಕೆ.ಜಿ.)	32.23	759	1.65	
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)	111.76	2254	4.91	
	ಕೀಟನಾಶಕಗಳು (ಲೀಟರ್)	1.35	629	1.37	
	ವೀಡಿಸ್ಟ್ರೆಡ್ (ಕೆ.ಜಿ/ಲೀಟರ್)	0.33	116	0.25	
	ಮೈಕ್ರೋನೋಟ್ರೀಯನ್ಸ್ (ಕೆ.ಜಿ/ಲೀಟರ್)	24.42	150	0.33	
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)		191	0.42	
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.7.5) **		2134	4.65	
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ		15291	33.32	
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *		375	0.82	
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ		15	0.03	
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ		280	0.61	
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **		6783	14.78	
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **		5985	13.04	
6	ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ		1853	4.04	
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	31263	68.13	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	39899	86.96	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	45884	100.00	
IV	ಎಕರೆವಾರು ಉಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಉಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	15.51	24195	
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		1560	
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.37	2937	
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		2144	
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ		27133	
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-4130	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-12766	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-18751	
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)		1826	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂		2383	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃		2769	

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ

** ಪಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ

ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ

FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಬಿನ ವೆಚ್ಚ

ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ

ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

3(ಅ). ಜಲ ಜೋಳ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಕಲಬುರಗಿ(ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ) ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ(ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ)

(ರೂ.ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು		ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡಾವಾರು
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ			14320	60.50
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ		26	5145	21.74
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	6	1715	7.25
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	14	2176	9.19
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3	858	3.62
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3	397	1.68
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ			4382	18.51
	ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		3.87	1993	8.42
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		1.54	1693	7.15
	ಒಕ್ಕಣೆ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.87	648	2.74
	ಉಪರಣೆ ಮಾಡುವುದು (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		0.16	48	0.20
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು			3333	14.08
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ ಲೋಡ್)		0.59	1548	6.54
	ಜೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)		4.43	290	1.22
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)		60.62	1246	5.26
	ಕೀಟನಾಶಕಗಳು (ಲೀಟರ್)		0.39	249	1.05
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)			461	1.95
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.7.5) "			999	4.22
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ			9349	39.50
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *			275	1.16
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ			20	0.08
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ			86	0.36
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) "			4543	19.19
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) "			3087	13.04
6	ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ			1338	5.65
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ			14701	62.11
	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)			20582	86.96
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)			23669	100.00
	ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)				
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ				
	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		4.86	16628	
	ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)			3421	
	ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ ಲೋಡ್)		0.76	1542	
	ದರ (ರೂ./ ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ ಲೋಡ್)			2030	
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ			18170	
	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ			3469	
	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ			-2411	
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ			-5499	
	ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ				
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)			2708	
	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂			3918	
	ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃			4553	

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಭಸ್ಮ ಭೇಷು ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ

" ಪಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ

ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ

FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಬಿನ ವೆಚ್ಚ

ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ

ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

3 (ಅ). ಹೈಡ್ರೋ ಜೋಳ

(ರೂ.ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬೆಳಗಾವಿ (ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ) ಮತ್ತು ಚಾದರ್(ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು	
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		19631	66.78	
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ		31	7694	26.17
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	8	2604	8.86
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	14	2593	8.82
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	6	1813	6.17
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4	685	2.33
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ		5289	17.99	
	ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		4.15	2417	8.22
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		1.86	1899	6.46
	ಒಕ್ಕಣೆ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		1.24	868	2.95
	ನಿಂಪರಣೆ ಮಾಡುವುದು (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		0.37	106	0.36
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು		4594	15.63	
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		0.88	2290	7.79
	ಐಜಿ (ಕೆ.ಐ.)		3.38	489	1.66
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಐ.)		77	1316	4.48
	ಕೀಟನಾಶಕಗಳು (ಲೀಟರ್)		0.8	499	1.70
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)		684	2.33	
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.7.5) **		1370	4.66	
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ		9767	33.22	
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *		275	0.94	
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ		20	0.07	
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ		48	0.16	
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **		3700	12.59	
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **		3835	13.04	
6	ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ		1889	6.43	
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	19975	67.94	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	25564	86.96	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	29399	100.00	
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	6.89	12632	
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		1833	
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	0.95	2169	
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		2283	
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ		14801	
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-5174	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-10763	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-14598	
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)		2584	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂		3396	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃		3952	

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಭಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ
 ** ಪಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ
 ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ
 FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಲ್ಯದ ವೆಚ್ಚ
 ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ
 ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ:2019-20

2. ರಾಜಿ

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಹಾಸನ (ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ) ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು (ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ)

(ರೂ.ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು		ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡಾವಾರು
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ			25083	63.83
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ		30	9429	23.99
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	6	2547	6.48
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	15	3896	9.91
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3	1484	3.78
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	6	1502	3.82
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ			5289	13.46
	ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ (ಗಂವೆಗಳಲ್ಲಿ)		3.30	2403	6.11
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		3.46	2608	6.64
	ಕೊಯ್ಲು ಯಂತ್ರ (ಗಂವೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.09	126	0.32
	ಒಕ್ಕಣೆ (ಗಂವೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.19	152	0.39
	ಒಲ್ಲರ್ (ಗಂವೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.00	0	0.00
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು			8319	21.17
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ ಲೋಡ್)		1.65	5361	13.64
	ಬೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)		14.32	524	1.33
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)		141.69	2434	6.19
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)			296	0.75
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.7.5) "			1750	4.45
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ			14215	36.17
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *			304	0.77
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ			40	0.10
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ			66	0.17
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) "			6927	17.63
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) "			5126	13.04
6	ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ			1752	4.46
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	25493	64.87
			ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	34172	86.96
			ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	39297	100.00
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ		ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	8.37	24800
			ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		2963
			ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ ಲೋಡ್)	0.74	2907
			ದರ (ರೂ./ ಬ್ರ್ಯಾಕ್ಲರ್ ಲೋಡ್)		3928
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ		ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ		27707
			ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		2214
			ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-6465
			ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-11590
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)		2698
			ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂		3735
			ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃		4348

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ

** ಪಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ

ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ

FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಬಿನ ವೆಚ್ಚ

ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ

ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

Commodity	2012-13		2013-14		2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19		2019-20		2020-21	
	Reco	Fixed	Reco	Fixed	Reco	Fixed	Reco	Fixed	Reco	Fixed	Reco	Fixed	Reco	Fixed	Reco	Fixed	Reco	Fixed
Paddy Common #	1250	1250	1310	1360	1410	1410	1410	1410	1470	1470	1550	1550	1745	1750	1815	1815	1868	1868
Paddy (F)/Grade 'A'		1280	1345	1400	1450	1450	1450	1450	1510	1510	1590	1590	1770	1770	1835	1835	1888	1888
Jowar-Hybrid	1500	1500	1500	1530	1530	1570	1570	1625	1625	1625	1700	1700	2430	2430	2550	2550	2620	2620
Jowar-Maldandi	1520	1520	1520	1550	1550	1590	1590	1650	1650	1650	1725	1725	2450	2450	2570	2570	2640	2640
Bajra	1175	1175	1175	1250	1250	1275	1275	1330	1330	1330	1425	1425	1950	1950	2000	2000	2150	2150
Ragi	1500	1500	1500	1550	1550	1650	1650	1725	1725	1725	1900	1900	2895	2895	3150	3150	3295	3295
Maize	1175	1175	1310	1310	1310	1325	1325	1365	1365	1425	1425	1700	1700	1760	1760	1850	1850	1850
Tur (Arhar)	4000#	3850	3850	4300	4350	4425	4625\$	4625\$	5050€	5050€	5250	5450€	5675	5675	5800	5800	6000	6000
Moong	4500#	4400	4500	4600	4600	4650	4850\$	4800	5225 €	5375	5575€	6975	6975	7050	7050	7196	7196	7196
Urad	4300	4300	4300	4300	4350	4425	4625\$	4575	5000 €	5200	5400€	5600	5600	5700	5700	6000	6000	6000
Groundnut	3700	3700	4000	4000	4000	4030	4030	4120	4220€	4250	4450€	4890	4890	5090	5090	5275	5275	5275
Sunflower Seed	3700	3700	3700	3750	3750	3800	3800	3850	3950 €	4000	4100\$	5385	5385	5650	5650	5885	5885	5885
Soyabean Black	2200	2200	2500	2500	2500	2500	2500	2675	2775€	2775€	2850	3050€	3390	3390	3710	3710	3880	3880
Soyabean Yellow	2240	4200	4500	4500	4600	4700	4700	4800	5000€	5200	5300\$	6230	6230	6485	6485	6855	6855	6855
Sesamum	3500	3500	3500	3600	3600	3650	3650	3725	3825€	3950	4050\$	5860	5860	5940	5940	6695	6695	6695
Nigerseed	3600	3600	3700	3750	3750	3800	3800	3860	3860	4020	4020	5150	5150	5255	5255	5515	5515	5515
Medium Staple Cotton	3900	3900	4000	4000	4050	4100	4100	4160	4160	4320	4320	5450	5450	5550	5550	5825	5825	5825
Long Staple Cotton **																		
Wheat	1285€	1350	1400	1400	1450	1525	1525	1625	1625	1735	1735	1840	1840	1925	1925	1975	1975	1975
Barley	980	980	1100	1100	1150	1225	1225	1325	1325	1410	1410	1440	1440	1525	1525	1600	1600	1600
Gram	3000	3000	3100	3100	3175	3425	3425	3800	4000€	4250	4400€	4620	4620	4875	4875	5100	5100	5100
Lentil (Masur)	2900	2900	2950	2950	3075	3325	3325	3800	3950 μ μ	4150	4250\$	4475	4475	4800	4800	5100	5100	5100
Rapeseed/ mustard	3000	3000	3050	3100	3100	3350	3350	3600	3700€	3900	4000\$	4200	4200	4425	4425	4650	4650	4650
Safflower	2800	2800	3000	3000	3050	3300	3300	3600	3700€	4000	4100\$	4945	4945	5215	5215	5327	5327	5327
Jute (TD5)	2300	2300	2400	2400	2700	3200	3200	3500	3500	3700	3700	3950	3950	4225	4225	4225	4225	4225
Sugarcane	210	210	220	220	230	230	230	255	255	275€	275	275	275	285	285	285	285	285
Copra (Milling)	5100	5250	5250	5250	5550	5950	5950	6500	6500	7500	7500	9520	9520	9960	9960	9960	9960	9960
Copra (Ball)	5350	5500	5500	5500	5830	6240	6240	6785	6785	7750	7750	9920	9920	10300	10300	10300	10300	10300

μ: Including bonus of Rs. 200 per quintal.   μ: Including bonus of Rs. 150 per quintal.
 €: Additional bonus Rs. 75 per quintal.   €: Included bonus Rs. 100 per quintal.
 \$: Included Bonus Rs. 200 per quintal.   δ: Included bonus Rs. 200 per quintal.   @: Included bonus Rs. 200 per quintal
 #: Included bonus of Rs. 100 per quintal
 €: Included bonus of Rs. 200 per quintal
 μ: Included Bonus Rs. 150 per quintal.
 α: Additional bonus of Rs. 100 per quintal is subject to the condition that state Government fully exempt this bonus amount from all state taxes and levies
 ^: Staple length (mm) of 24.5-25.5 and micronaire value of 4.3-5.1
 ^^: Staple length (mm) of 29.5-30.5 and micronaire value of 3.5-4.3.1
 &: Additional bonus of Rs. 50 per quintal
 E: 10 percent bonus if exports are banned and in a revised recommendation bonus of Rs 40 per quintal subject to liquidation of 15 million tones of Central Pool stocks \$: The nomenclature SMP has been changed to Fair and Remunerative Price (FRP) since 2009-10, based on 9.5 percent recovery ratio.
 # revised later to Rs. 3850 per quintal for tur and Rs 4400 per quintal for moong
 Φ Rs. 275/qtl for a basic recovery rate of 10 percent.